

GEEN PARTICIPATIE BINNEN DE PARTICIPATIEWET?

Een kwalitatief onderzoek naar verschillende vormen van burgerparticipatie in relatie tot de beweegredenen om burgerparticipatie te laten plaatsvinden

---

Arlette Akkermans

5509572

Master Bestuur en Beleid

Universiteit Utrecht

24 juni 2019 Utrecht

Begeleider: dr. Ank Michels

Tweede lezer: dr. Koen Damhuis

Universiteit Utrecht

Voorwoord

Met dit onderzoek naar beweegredenen van gemeenten voor burgerparticipatie op het gebied van de Participatiewet en de daarbij passende vormen, rond ik de master Bestuur en Beleid aan de Universiteit van Utrecht af. Na een leerzaam werkbezoek aan de gemeente Stichtse Vecht groeide mijn interesse in het onderwerp ‘burgerparticipatie’. Naar aanleiding van dit werkbezoek is er contact opgenomen met de gemeente Stichtse Vecht. Hier ben ik samen met mevrouw Tijsterman gaan kijken naar mogelijkheden voor een onderzoek met betrekking tot burgerparticipatie, dat niet enkel voor mij, maar ook voor de gemeente leerzaam en nuttig kan zijn. Na verschillende overleggen zijn wij tot de conclusie gekomen dat burgerparticipatie in het sociaal domein nog wel een kritische blik kon gebruiken, met als resultaat dit mooie onderzoek. Tijdens dit onderzoek heb ik enorm veel geleerd door meer kennis op te doen van de theorie met betrekking tot burgerparticipatie. Daarnaast ben ik erg blij dat ik de kans heb gekregen om vaak mee te lopen met mevrouw Tijsterman om zo meer feeling te krijgen met het sociaal domein. Bovendien vond ik het erg leuk om met veel verschillende medewerkers van de gemeente Stichtse Vecht in gesprek te gaan.

In dit voorwoord wil ik graag van de gelegenheid gebruik maken om een aantal mensen te bedanken die mij hebben geholpen om tot deze scriptie te komen. Allereerst wil ik mijn scriptiebegeleider Ank Michels bedanken. Bedankt voor alle leerzame feedback en uw flexibiliteit. Koen Damhuis wil ik graag bedanken als tweede lezer. Vanzelfsprekend wil ik ook mijn stagebegeleiders bedanken, mevrouw Tijsterman en meneer Slothouwer. Dankzij jullie voelde ik mij gelijk thuis en heb ik naast veel kennis voor deze scriptie ook veel andere leuke en leerzame ervaringen opgedaan. Daarnaast wil ik graag mijn respondenten bedanken voor hun tijd en enthousiasme. Tot slot wil ik graag mijn familie en vriend bedanken voor hun steun, tijd en feedback.

Samenvatting

Nederlandse burgers worden steeds mondiger, zij willen graag participeren. Veel gemeenten staan ook positief tegenover burgerparticipatie. Een van deze gemeenten is de gemeente Stichtse Vecht. Zij willen graag kijken welke vormen van burgerparticipatie goed aansluiten bij het beleid omtrent de Participatiewet. In dit onderzoek wordt gekeken naar mogelijkheden voor burgerparticipatie op het gebied van de Participatiewet. De onderzoeksvraag luidt hierbij: ‘Wat zijn de beweegredenen binnen de gemeente Stichtse Vecht om burgerparticipatie toe te passen binnen het beleid omtrent de Participatiewet en welke vormen van burgerparticipatie zijn hierbij passend?’.

Uit literatuurstudie blijkt dat er zes verschillende beweegredenen vanuit de overheid zijn om burgerparticipatie toe te passen. Als eerste wordt burgerparticipatie ingezet om de legitimiteit te vergroten. Als tweede beweegreden wordt het vergroten van het draagvlak voor beleid genoemd. De derde beweegreden die wordt aangedragen is het vergroten van het gevoel van eigenaarschap onder inwoners. Als vierde beweegreden wordt het verhogen van de kwaliteit van het beleid genoemd. De een na laatste beweegreden die wordt genoemd, is het versterken van de sociale cohesie. Als laatste wordt het vergroten van de zelfredzaamheid van de burger genoemd. De beweegredenen worden op basis van indeling van de participatieladder en participantenselectiemethoden aan elkaar gekoppeld.

Uit de interviews blijkt dat er niet veel animo is voor burgerparticipatie met betrekking tot de Participatiewet. Beweegredenen die naar voren komen in de interviews zijn het verhogen van de kwaliteit van het beleid en het verhogen van de zelfredzaamheid van inwoners. Als de gemeente wil ophalen wat de ervaringen en behoeftes van uitkeringsgerechtigden zijn op het gebied van de Participatiewet kan er gebruik worden gemaakt van (online) enquêtes. In deze enquêtes kunnen burgers bevraagd worden over hun behoeftes en ervaringen met de gemeente. Als aanvulling hierop, of in plaats van deze enquêtes kan er gebruik worden gemaakt van een focusgroep. Hierbij kan er dieper worden ingegaan op de behoeftes en ervaringen van uitkeringsgerechtigden.

Daarnaast is er burgerparticipatie met als doel het informeren van burgers, geschikte vormen hierbij is bijvoorbeeld een open huis. Tijdens een open huis worden bewoners geïnformeerd over de Participatiewet. Het is hierbij belangrijk om rekening te houden met mensen die laaggeletterd zijn door naast tekst of afbeeldingen te plaatsen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Onderzoeksvragen	6
1.3 Wetenschappelijke relevantie	7
1.4 Maatschappelijke relevantie	8
1.5 Leeswijzer	8
2. Context	8
2.1 Gemeente Stichtse Vecht	9
2.2 Burgerparticipatie in het sociaal domein	9
2.3 Participatiewet	10
2.4 Organisatie Participatiewet binnen de gemeente Stichtse Vecht	11
3. Theoretisch kader	11
3.1 Burgerparticipatie	12
3.2 Vormen van burgerparticipatie en onderliggende verschillen	12
3.2.1 <i>De participatieladder van Edelenbos en Monnikhof</i>	12
3.2.2 <i>Participantenselectiemethode van Fung</i>	14
3.2.3 <i>Informereren</i>	15
3.2.4 <i>Raadplegen</i>	16
3.2.4 <i>Adviseren</i>	17
3.2.5 <i>Coproduceren</i>	18
3.2.6 <i>Meebeslissen</i>	19
3.3 Beweegredenen binnen overheden voor burgerparticipatie	20
3.4 Passende vormen van burgerparticipatie bij verschillende beweegredenen	22
3.4.1 <i>Beweegredenen en selectiemethoden</i>	22
3.4.1 <i>Beweegredenen en noodzakelijke aspecten</i>	23
4. Methode	25
4.1 Operationalisering	26
4.2 Onderzoeksstrategie	27
4.2.1 <i>Huidige situatie</i>	27
4.2.2 <i>Visie ten aanzien van de Participatiewet</i>	27
4.2.3 <i>Beweegredenen</i>	28
4.3 Dataverzameling	28

4.3.1 <i>Selectie respondenten</i>	28
4.3.2 <i>Semigestructureerde interviews</i>	29
4.3.3 <i>Verloop interviews</i>	30
4.4 Analyse	30
4.5 Methodologische kwaliteit	30
4.5.1 <i>Betrouwbaarheid & Validiteit</i>	30
5. Resultaten onderzoek	31
5.1 Algemene bevindingen	32
5.1.1 <i>Participatie op dit moment</i>	32
5.1.2 <i>Visie op participatie</i>	32
5.2 Legitimiteit vergroten	34
5.2 Vergroten van het draagvlak	34
5.3 Vergroten gevoel van eigenaarschap	36
5.4 Verbeteren kwaliteit beleid	37
5.5 Sociale cohesie vergroten	38
5.6 Inclusie versterken	39
5.7 Diversiteit vergroten	41
5.8 Zelfredzaamheid vergroten	41
6. Analyse resultaten	42
6.1. Verhogen kwaliteit	43
6.2 Verhogen zelfredzaamheid	43
7. Conclusie & Discussie	44
7.1 Aanleiding onderzoek	45
7.2 Beweegredenen binnen de gemeente Stichtse Vecht	45
7.3 Passende vormen gemeente Stichtse Vecht	46
7.4 Implicaties onderzoek & vervolgonderzoek	47
9. Bijlage	51
9.1 Bijlage 1	51
9.2 Bijlage 2	54
9.3 Bijlage 3	55

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De Nederlandse samenleving wordt steeds mondiger en burgers krijgen door burgerparticipatie de mogelijkheid om meer invloed uit te oefenen, onder andere op het beleid van het sociaal domein (Michels & De Graaf, 2010, p. 477). Naast burgers zien ook gemeenten voordelen in het gebruik van burgerparticipatie. Met als gevolg een grotere rol voor burgerparticipatie in gemeenten. Uit onderzoek blijkt dat een ruime meerderheid van de Nederlandse gemeenten in het collegeprogramma van 2014 afspraken heeft gemaakt om de mate van burgerparticipatie te bevorderen (Domingo, 2016, p. 7). Gemeenten kunnen verschillende beweegredenen hebben om gebruik te maken van burgerparticipatie zoals het vergroten van het draagvlak voor beleid (De graaf, 2007, p. 22). Zij kunnen gebruik maken van een grote variatie aan vormen van burgerparticipatie met ieder zijn eigen koester- en knelpunten (Smith, 2005). De afweging die gemaakt wordt door gemeenten om voor een bepaalde vorm van burgerparticipatie te kiezen is hierbij vaak onduidelijk. In dit onderzoek wordt er getracht om de beweegredenen voor burgerparticipatie duidelijk te krijgen en op basis hiervan een advies te geven over bijpassende vormen van burgerparticipatie.

De gemeente Stichtse Vecht is druk bezig met het vormgeven van burgerparticipatie in haar gemeente. Omdat de gemeente een fusiegemeente is, is er meer afstand ontstaan tussen de burger en de gemeente (Dahl & Tufte, 1973). De groei van de gemeente leidt echter ook tot meer capaciteit om in te spelen op de wensen van de burgers (Schaap & Karsten, 2016). De gemeente wil dan ook meegaan in de huidige trends die zij ervaart; het mondiger worden van de burgers en de vernieuwde positie van de lokale overheid (Projectleider kwaliteit en ontwikkeling, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019). Binnen de gemeente Stichtse Vecht is de vraag ontstaan hoe burgerparticipatie het beste kan worden vormgegeven omtrent de Participatiewet in het sociaal domein (Projectleider kwaliteit en ontwikkeling, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019).

De gemeente is zoekende naar welke vorm(en) van burgerparticipatie het beste zou(den) passen binnen het sociaal domein op het gebied van de Participatiewet. In dit onderzoek wordt er gekeken naar de achterliggende beweegredenen van medewerkers van de gemeente Stichtse Vecht om burgerparticipatie te laten plaatsvinden. Op basis van de uitkomsten wordt er gekeken welke vormen van burgerparticipatie hierbij zouden aansluiten.

1.2 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag in deze scriptie luidt:

‘Wat zijn de beweegredenen binnen de gemeente Stichtse Vecht om burgerparticipatie toe te passen omtrent het beleid van de Participatiewet en welke vormen van burgerparticipatie zijn hierbij passend?’

Deze onderzoeksvraag wordt ondersteund door de volgende deelvragen:

1. Welke verschillende vormen van burgerparticipatie zijn er mogelijk en wat zijn de onderliggende verschillen?
2. Welke verschillende beweegredenen zijn er voor burgerparticipatie binnen overheden?
3. Op welke manier sluiten de verschillende vormen van burgerparticipatie het beste aan bij de beweegredenen van gemeenten om burgerparticipatie toe te passen?
4. Welke beweegredenen zijn er binnen de gemeente Stichtse Vecht voor het toepassen van burgerparticipatie met betrekking tot het beleid omtrent de Participatiewet?
5. Welke vorm(en) van burgerparticipatie sluiten het beste aan bij de beweegredenen binnen de gemeente Stichtse Vecht met betrekking tot het beleid omtrent de Participatiewet?

1.3 Wetenschappelijke relevantie

Er is al veel onderzoek gedaan op het gebied van burgerparticipatie. Een groot deel van deze onderzoeken is gedaan vanuit de visie van de burgers. Er is hierbij onder andere gekeken naar waarom burgers juist wel of niet participeren (Lowndes, Pratchett & Stoker, 2006). Daarnaast zijn er veel verschillende vormen van burgerparticipatie ontwikkeld en is er onderzoek gedaan naar de beweegredenen van gemeenten om burgerparticipatie toe te passen (Michels, 2011 & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninklijke relaties, 2014, p. 148). Ondanks de vele onderzoeken, is er nog geen onderzoek gedaan naar welke vormen van burgerparticipatie het beste aansluiten bij de beweegredenen van gemeenten. In dit onderzoek wordt dit verband voor het eerst gelegd.

Een ander opvallend aspect aan dit onderzoek is het feit dat dit onderzoek zich enkel richt op burgerparticipatie binnen het sociaal domein van gemeenten. Bij eerdere onderzoeken naar burgerparticipatie is er geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende domeinen die er zijn bij gemeenten (Smith, 2005). Op basis van dit onderzoek kan er bekeken worden of in vervolgonderzoek onderscheid tussen de verschillende domeinen noodzakelijk is. Dit kan ertoe leiden dat er op een andere manier onderzoek moet worden gedaan.

1.4 Maatschappelijke relevantie

Op dit moment is de keuze van een gemeente voor een bepaalde vorm van burgerparticipatie vaak niet goed doordacht. Wat mogelijk tot gevolg heeft dat de opgestelde doelen niet worden behaald. In dit onderzoek wordt er getracht inzicht te geven in welke vormen van burgerparticipatie passend zijn bij de verschillende beweegredenen van gemeenten. De resultaten van dit onderzoek geven een leidraad voor de keuze van bepaalde burgerparticipatievormen. Hierdoor kunnen gemeenten bewust gaan kiezen voor een bepaalde vorm van burgerparticipatie die passend is bij het doel van burgerparticipatie. Dit verhoogt de kans op het behalen van het vooraf opgestelde doel. Daarnaast kunnen de resultaten van dit onderzoek mogelijk aangeven dat bij het sociaal domein een andere aanpak van burgerparticipatie nodig is dan in andere domeinen. Met als resultaat dat gemeenten hun aanpak met betrekking tot burgerparticipatie niet meer integraal schrijven maar per domein.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk twee van dit onderzoek zal de context van dit onderzoek worden geschetst aan de hand van informatie over de gemeente Stichtse Vecht en de Participatiewet. Hierna volgt het theoretisch kader waarin de verschillende vormen van burgerparticipatie en beweegredenen voor burgerparticipatie worden besproken. De methode in hoofdstuk vier weergeeft de methoden die zijn gehanteerd bij dit onderzoek. In hoofdstuk vijf en zes worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd en geanalyseerd. In het laatste hoofdstuk, hoofdstuk zeven, wordt een advies gegeven en wordt kritisch gekeken naar het onderzoek en kansen voor mogelijk vervolgonderzoek.

2. Context

In dit hoofdstuk wordt de context waarin dit onderzoek is uitgevoerd omschreven. In de eerste paragraaf wordt uitgelegd hoe de gemeente Stichtse Vecht en het sociaal domein eruit zien. Hierna volgt een paragraaf waarin een beeld wordt geschetst van de huidige situatie omtrent burgerparticipatie in het sociaal domein. In de derde paragraaf wordt de Participatiewet toegelicht, in de laatste paragraaf wordt aangegeven hoe dit er in de praktijk uitziet binnen de gemeente Stichtse Vecht.

2.1 Gemeente Stichtse Vecht

Dit onderzoek wordt gehouden in de gemeente Stichtse Vecht. De gemeente Stichtse Vecht heeft ongeveer 63.000 inwoners en ligt tussen Utrecht, Amsterdam en Hilversum (Projectleider kwaliteit en ontwikkeling, persoonlijke communicatie, 20 februari 2019). De gemeente Stichtse is op 1 januari 2011 ontstaan door de samenvoeging van de gemeenten: Maarssen, Loenen en Breukelen (Projectleider kwaliteit en ontwikkeling, persoonlijke communicatie, 20 februari 2019). Door deze samenvoeging bestaat de gemeente Stichtse Vecht uit verschillende dorpen en buurtschappen. De gemeente Stichtse Vecht is op verschillende manieren bezig met burgerparticipatie. Dit is onder andere terug te zien in de toekomstvisie van Stichtse Vecht, 'Focus op morgen'. Hierin wordt het bezit van een participatienota vermeld (Gemeente Stichtse Vecht, 2013).

Het sociaal domein is in de gemeente Stichtse Vecht verdeeld in drie delen met ieder zijn eigen teamleider; strategie & regie, bedrijfsvoering en toegang (Projectleider kwaliteit en ontwikkeling, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019). Binnen de afdeling strategie & regie is men verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het beleid in het sociaal domein. De afdeling bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor de randvoorwaarden die komen kijken bij het sociaal domein, zoals de uitkeringsadministratie. En de afdeling toegang, is verantwoordelijk voor de uitvoering van verschillende delen van het sociaal domein. Onder toegang valt het sociaal wijkteam, jeugd, WMO, Schuldhulpverlening en werk & inkomen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd bij de afdeling werk en inkomen omdat zij verantwoordelijk is voor de uitvoering van het beleid omtrent de Participatiewet. Op grond van de Participatiewet hebben uitkeringsgerechtigden rechten en plichten. Een recht is het verkrijgen van inkomen, een plicht is participeren naar vermogen. De werkconsulent richt zich hierbij op de doelmatigheid en begeleidt de uitkeringsgerechtigde op het gebied van werken naar vermogen. De

inkomensconsulent richt zich op de rechtmatigheid van de uitkering, hij of zij kijkt of de uitkeringsgerechtigde recht heeft op een uitkering.

2.2 Burgerparticipatie in het sociaal domein

In het sociaal domein van de gemeente Stichtse Vecht wordt er met name gebruik gemaakt van de AdviesRaad Sociaal Domein. Dit is een raad die bestaat uit inwoners uit de gemeente die gebruik maken van een of meerdere onderdelen van het sociaal domein (Beleidsadviseur sociaal domein, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019). Hierbij wordt gevraagd naar de tevredenheid over de kwaliteit en procedures. Daarnaast vinden er bijeenkomsten plaats waarin kennis wordt uitgewisseld tussen de gemeente, inwoners en partnerorganisaties (Beleidsadviseur sociaal domein, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019). Deze bijeenkomsten worden aangekondigd in de lokale krant en op de social media van de gemeente. Aanvullend sturen partnerorganisaties mailtjes rond om hun leden te activeren om te participeren. Over het algemeen worden er geen brieven rondgestuurd om inwoners te laten participeren, omdat er wordt verwacht van inwoners dat zij op andere manieren op de hoogte zijn van de mogelijkheid tot burgerparticipatie (Beleidsadviseur sociaal domein, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019). Daarnaast worden er in samenwerking met andere partners, bijvoorbeeld de U10¹ en GGD, enquêtes uitgezet onder inwoners van de gemeente Stichtse Vecht (Beleidsadviseur sociaal domein, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019). Als laatste zijn er gebiedsregisseurs die nauw in contact staan met bewonerscommissies en bewonersorganisaties (Beleidsadviseur sociaal domein, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019). Op dit moment is het sociaal domein bezig met een ander project omtrent burgerparticipatie. Men is hierbij in samenwerking met partnerorganisaties langs de deuren gegaan om aan inwoners in Breukelen Noord en Maarssen-Dorp te vragen: ‘Hoe woont u hier?’ (Beleidsadviseur sociaal domein, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019). Op basis van deze gesprekken worden zaken die naar voren komen in de gesprekken opgepakt.

In het verleden had de gemeente Maarssen, een van de voorlopers van de huidige gemeente, een burgerpanel dat iedere twee à drie maanden bij elkaar kwam, waarbij elke keer één nieuwe vraag die in de gemeente speelde werd voorgelegd. Aan dit burgerpanel is een einde gekomen doordat het aantal panelleden langzaam afnam (Beleidsadviseur sociaal domein, persoonlijke communicatie, 14 maart 2019).

---

¹ De U10 is een samenwerkingsverband van twaalf gemeenten in de provincie Utrecht.

2.3 Participatiewet

De Participatiewet is een onderdeel van een reeds decentralisaties op het gebied van het sociaal domein door de Rijksoverheid in 2015. De Participatiewet is ontstaan vanuit de Wet Werk en Bijstand, Wet Sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong (Rijksoverheid, z.j.). De Participatiewet heeft betrekking op de gehele werkloze beroepsbevolking met uitzondering van burgers die geen arbeidsvermogen hebben (Rijksoverheid, z.j.). Het doel van de Participatiewet is om meer burgers, ook degene met een afstand tot de arbeidsmarkt, te laten werken naar vermogen (Rijksoverheid, z.j.). De Participatiewet geeft gemeenten verschillende middelen om ervoor te zorgen dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag kunnen. Hierbij is er onder andere mogelijkheid tot beschut werk en loonkostensubsidie (Rijksoverheid, z.j.). Beschut werk is voor mensen die dermate veel aanpassingen en begeleiding nodig hebben dat er niet van een reguliere werkgever kan worden verwacht dat zij deze mensen aannemen (Rijksoverheid, z.j.). Deze werknemers hebben door de beschutte werkplekken toch een kans om te werken. De nieuwste ontwikkeling op het gebied van de Participatiewet is het financieel curriculum vitae (Rijksoverheid, z.j.). Hierbij kunnen werkgevers zien welke en hoeveel ondersteuning zij krijgen als zij iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst nemen.

2.4 Organisatie Participatiewet binnen de gemeente Stichtse Vecht

Bij de gemeente Stichtse Vecht staat binnen de Participatiewet de vraag van de uitkeringsgerechtigde centraal. Dit houdt in dat inzichtelijk wordt gemaakt wat de competenties en ontwikkelingsmogelijkheden van de desbetreffende inwoner zijn zodat er passende ondersteuning kan worden aangeboden (Projectleider kwaliteit en ontwikkeling, persoonlijke communicatie, 18 maart 2019). Hierbij wordt getracht de eigen kracht van de uitkeringsgerechtigde zoveel mogelijk te benutten. Binnen deze doelstelling wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende thema's: 1) De ontwikkeling van uitkeringsgerechtigde; het is de bedoeling dat de competenties van de burger maximaal worden ontwikkeld zodat dit leidt tot financiële zelfredzaamheid. 2) Zorgen voor een reguliere baan: het ultieme doel is een volledig reguliere baan zonder ondersteuning. Dit is echter niet bij elke uitkeringsgerechtigde haalbaar omdat sommige van hen een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. 3) In het eigen inkomen voorzien; het is de bedoeling dat de uitkeringsgerechtigde, ook zij met een afstand tot de arbeidsmarkt, de loonwaarde realiseert waartoe zij (met de juiste begeleiding en ondersteuning) in staat is (Projectleider kwaliteit en ontwikkeling, persoonlijke communicatie, 18 maart 2019).

3. Theoretisch kader

Het theoretisch kader is opgedeeld in vier paragrafen. In de eerste paragraaf wordt burgerparticipatie gedefinieerd. In paragraaf twee tot en met vier worden opeenvolgend de deelvragen één tot en met drie van dit onderzoek beantwoord aan de hand van literatuur.

3.1 Burgerparticipatie

In de wetenschappelijke literatuur worden verschillende definities van burgerparticipatie gehanteerd. In het onderzoek van Leyenaar wordt burgerparticipatie gedefinieerd als ‘burgers laten deelnemen aan de voorbereiding, totstandkoming en/of uitvoering van het overheidsbeleid’ (Jager Vreugdenhil, 2011, p. 81). Van Ruth (2011, p. 5) definieert in haar onderzoek burgerparticipatie als ‘het geheel aan methoden dat wordt gebruikt om burgers bij gemeentelijk beleid te betrekken’. In dit onderzoek wordt de volgende definitie van burgerparticipatie gehanteerd:

‘De mogelijkheid van burgers om informatie te verkrijgen en/of hun mening te geven en/of invloed uit te oefenen bij de voorbereiding, totstandkoming en/of uitvoering van het beleid.’

3.2 Vormen van burgerparticipatie en onderliggende verschillen

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de eerste deelvraag: ‘Welke verschillende vormen van burgerparticipatie zijn er mogelijk en wat zijn de onderliggende verschillen?’. Er zijn veel verschillende vormen van burgerparticipatie mogelijk op lokaal niveau, daarom worden deze ingedeeld op basis van de participatieladder van Edelenbos en Monnikhof (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001) en de participantenselectiemethoden van Fung (2006).

3.2.1 De participatieladder van Edelenbos en Monnikhof

De participatieladder van Edelenbos en Monnikhof (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001) bestaat uit vijf treden en is een variant op de participatieladder van Arnstein (Arnstein, 1969). Hoe hoger de participatievorm op de ladder staat, hoe meer invloed burgers hebben. De laagste trede van de ladder is ‘informerend’ (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2011, p. 18). Hierbij worden de bewoners geïnformeerd over het beleid (proces). De bewoners hebben hierbij niet de mogelijkheid om input te leveren (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001, p.18). De tweede trede op de ladder van Edelenbos en Monnikhof is ‘raadplegen’ (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001, p. 18). De overheid bepaalt hierbij zelf de agenda, maar zij gaat in gesprek met

burgers bij de ontwikkeling van nieuw beleid. De uitkomsten van deze gesprekken zijn niet bindend, de overheid hoeft niets te doen met de uitkomsten (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2011, p. 19). Wel doet zij vaak de belofte om de burgers op de hoogte te houden en geeft zij aan hoe de uitkomsten van het gesprek zijn verwerkt in het besluitvormingsproces (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001, p. 19). De derde trede is ‘adviseren’ (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001, p. 19). Burgers hebben hierbij de mogelijkheid om punten toe te voegen aan de agenda en (mogelijke) oplossingen te formuleren (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001, p. 19). Bij deze vorm van participatie zijn de uitkomsten bindend, mits deze binnen de randvoorwaarden vallen (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001, p. 19). De vierde trede is ‘coproduceren’ (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001, p. 19). Hierbij komen burgers en de overheid tot een agenda, waarna samen naar oplossingen wordt gezocht. De overheid bindt zich aan deze oplossingen, enkel beargumenteerd kan hier vanaf worden geweken (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001, p. 19). De laatste en hoogste trede is ‘meebeslissen’ (Edelenbos et al., 2001, p. 19). Bij deze trede wordt de ontwikkeling van het beleid én de besluitvorming overgelaten aan burgers. De beslissingen die worden genomen door de burgers worden overgenomen nadat zij zijn getoetst door de overheid.

Tabel 1: Uitwerking participatieladder

	Trede 1: informereren	Trede 2: raadplegen	trede 3: adviseren	trede 4: coproduceren	Trede 5: meebeslissen
Benadering burgers	Burgers worden laat benaderd, het beleid is voorafgaand grotendeels bepaald.	Burgers worden laat benaderd, het bestuur laat burgers reageren op voornemens.	Burgers worden vroeg benaderd, zij hebben de ruimte om de agenda mee te bepalen.	Burgers worden vroeg benaderd, het bestuur laat hen mee de agenda bepalen .	Burgers worden vroeg benaderd, de agenda wordt door de burgers bepaald.
Randvoorwaarden	De randvoorwaarden staan vast, deze zijn door het bestuur bepaald.	De randvoorwaarden staan vast, deze zijn eerder door het bestuur bepaald.	De randvoorwaarden worden gebruikt als criteria voor toetsing.	De randvoorwaarden komen in het proces tot stand.	De randvoorwaarden worden niet vastgesteld door het bestuur.
Oplossing	De oplossingen staan vast,	De oplossingen staan vrij vast, deze zijn	Ideeën van burgers worden meegenomen	De oplossingen worden door	De oplossingen worden door de burgers

	deze zijn vooraf door het bestuur bepaald.	vooraf door bestuur bepaald	als mogelijke oplossingen	het bestuur en burgers bepaald	bepaald en enkel getoetst door de overheid.
Vervolg uitkomsten	Er is geen gelegenheid voor de input van burgers.	Het bestuur verbindt zich niet aan de uitkomsten van het proces.	De uitkomsten zijn bindend, er kan afgeweken worden op basis van de eerder opgestelde randvoorwaarden .	De uitkomsten zijn bindend en enkel beargument - eerd wordt hier vanaf geweken.	De uitkomsten hebben een bindende werking.

Gebaseerd op Edelenbos, J., Teisman, G. R., & Reuding, M. (2001). *Interactieve beleidsvorming als sturingsopgave*. InnovatieNetwerk Groene Ruimte en Agrocluster.

3.2.2 Participantenselectiemethode van Fung

Naast mate van invloed aan de hand van de participatieladder is er gekeken naar de participantenselectiemethoden. De methode van selectie kan grote invloed hebben op de doelen die behaald kunnen worden met het inzetten van burgerparticipatie. Om de verschillende vormen van burgerparticipatie in te delen wordt gebruikt gemaakt van het onderzoek van Fung (2006). In dit onderzoek komen acht vormen van selectiemethoden naar voren. Onder andere op basis van drie vormen van selectiemethoden uit dit artikel, worden verschillende vormen van burgerparticipatie behandeld en ingedeeld. De eerste selectiemethode is open, zelfselectie. Hierbij hebben alle burgers de mogelijkheid om te participeren maar ontstaat er automatisch zelfselectie (Fung, 2006, p. 67). Burgers kiezen er namelijk zelf voor om wel of niet te participeren. Deze zelfselectie zorgt ervoor dat er een grote kans bestaat dat met name de ‘participatie-elite’, gaat participeren (Bovens, Het Hart, Van Twist, 2012, p. 104). De ‘participatie-elite’ is een homogene groep mensen die vaak participeert en niet representatief is voor de samenleving.

De volgende selectiemethoden is open, gerichte selectie (Fung, 2006, p. 68). Hierbij hebben alle inwoners de mogelijkheid om te participeren, maar wordt er actief getracht mensen te laten participeren die dit normaal niet doen. Dit zijn mensen die bijvoorbeeld niet participeren omdat zij het gevoel hebben dat zij hiertoe niet in staat zijn, bijvoorbeeld door een taalbarrière, gebrek aan kennis of tijd. Open, gerichte selectie kan bijvoorbeeld plaatsvinden door activiteiten te organiseren in een omgeving waar normaal niet veel mensen participeren. De

derde selectiemethode, willekeurige selectie, is niet geheel open. Hierbij hebben niet alle burgers de mogelijkheid om te participeren, zij moeten worden uitgenodigd. Burgers worden uitgenodigd met als doel het verkrijgen van een groep participanten die representatief is voor de samenleving (Fung, 2006, pp. 67-68). In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van een vierde methode, namelijk specifieke selectie. Dit houdt in dat een specifieke groep burgers wordt gevraagd te participeren omdat zij beschikken over bepaalde kenmerken. Specifieke selectie wordt bijvoorbeeld gebruikt als een gemeente geïnteresseerd is in de ervaringen van uitkeringsgerechtigden op het gebied van dienstverlening. In dit geval worden enkel de uitkeringsgerechtigden benaderd, omdat het geen toegevoegde waarde heeft om alle burgers de mogelijkheid te geven te participeren, omdat zij geen gebruik maken van deze dienstverlening.

Tabel 2: Selectiemethoden

Selectiemethoden	Toegankelijkheid
Open, zelf selectie	Het participatieproces is voor iedereen toegankelijk.
Open, gerichte selectie	Het participatieproces is voor iedereen toegankelijk. Er wordt actief getracht burgers te laten participeren die normaal niet participeren.
Willekeurige selectie	Het participatieproces is niet voor iedereen toegankelijk. Burgers worden uitgenodigd met als doel het verkrijgen van een groep burgers die representatief is voor de samenleving.
Specifieke selectie	Het participatieproces is niet voor iedereen toegankelijk. Een specifiek groep burgers wordt gevraagd omdat zij beschikken over bepaalde kenmerken.

Gebaseerd op: Fung, A. (2006). Varieties of participation in complex governance. *Public administration review*, 66, 66-75.

3.2.3 Informeren

In dit onderzoek worden de verschillende vormen van burgerparticipatie behandeld aan de hand van de participatieladder van Edelenbos en Monnikhof (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001). De eerste trede van de participatieladder is 'informer', hierbij worden burgers geïnformeerd over het beleid(sproces) (Edelenbos, Treisman & Reuding, 2001, p. 18). De burgers hebben hierbij niet de mogelijkheid om input te leveren. Om burgers te informeren kan

er gebruik worden gemaakt van een open huis (Smith, 2005, p. 30). Gemeenten kunnen één of meerdere open huizen organiseren voor hun inwoners. Bij deze open huizen krijgen de burgers informatie over een beleidsvoorstel. Burgers kunnen op elk moment binnen de gegeven tijd komen en hebben de mogelijkheid om de vooropgezette displays met informatie te lezen (Smith, 2005, p. 30). Het is hierbij van belang om ook veel afbeeldingen te plaatsen. Dit zorgt ervoor dat burgers die laaggeletterd zijn, ook kenniskunnen opdoen. Daarnaast krijgen de burgers de mogelijkheid om een kort gesprek aan te gaan met de ambtenaren uit de gemeenten. Een open huis is over het algemeen voor iedereen toegankelijk, waarbij er sprake is van open, zelfselectie. Echter kunnen gemeenten ook specifiek mensen benaderen, bijvoorbeeld uitkeringsgerechtigden, er is dan sprake van specifieke selectie. Sterk aan een open huis is het feit dat burgers informatie inwinnen en op een informeel niveau het gesprek aan kunnen gaan met medewerkers van de gemeente (Smith, 2005, p. 30).

3.2.4 Raadplegen

De tweede trede van de participatieladder is 'raadplegen', hierbij worden burgers gevraagd naar hun mening (Edelenbos et al., 2001, p 19). Verschillende vormen van burgerparticipatie zijn hierbij mogelijk. Allereerst kan er gebruik worden gemaakt van een (online) enquête. Hierbij worden mensen bevraagd over hun visie over een bepaald onderwerp (Smith, 2005, p. 28). Bij een enquête kan sprake zijn van verschillende selectiemethoden. De gemeente kan ervoor kiezen om de enquête voor iedereen toegankelijk te maken (open, zelfselectie). Maar zij kan ook enkel uitnodigingen sturen naar een specifieke groep mensen (specifieke selectie) of proberen een representatieve groep respondenten te krijgen door te doen aan willekeurige selectie. Een sterk punt van het gebruik van een enquête is het feit dat het een hoge toegankelijkheid heeft mede omdat het relatief weinig tijd van inwoners vraagt. Minder sterk is het feit dat burgers over het algemeen weinig tot niet worden geïnformeerd over het onderwerp en er geen complexe vragen kunnen worden gesteld. (Smith, 2005, p. 28). Daarnaast kan de taalbarrière ervoor zorgen dat burgers besluiten niet te participeren.

Een tweede burgerparticipatievorm die gebruikt kan worden is een straatinterview (Van de Graag, Gilsing & Mak, 2013, p. 31). Bij een straatinterview gaan medewerkers van de gemeente de straat op om burgers te bevragen over een bepaald onderwerp. Over het algemeen wordt hierbij gebruik gemaakt van willekeurige selectie, er wordt getracht een representatieve groep respondenten te spreken. Echter vindt een straatinterview plaats op een vooraf uitgekozen locatie, hierdoor wordt er deels gestuurd op het gebied van respondenten (Van de Graag, Gilsing & Mak, 2013, p. 31). Er kan dan ook beargumenteerd worden dat er sprake kan zijn van open,

gerichte selectie als er bewust interviews worden afgenomen in een wijk waar normaal weinig burgers participeren of specifieke selectie als er bijvoorbeeld interviews worden afgenomen in een wijk die het onderwerp is van beleid dat wordt ontwikkeld. Een voordeel aan een straatinterview is dat er ruimte is voor een gesprek, waarbij men geïnformeerd kan worden over het te bespreken onderwerp. Daarnaast kunnen mensen die de taal minder machtig zijn ook participeren omdat zij niet hoeven te lezen of schrijven. Een ander voordeel is het feit dat er een grote kans is dat er mensen gaan participeren die normaal niet participeren omdat zij nu actief worden aangesproken. Een nadeel aan het gebruik van een straatinterview is dat mensen met weinig tijd mogelijk niet participeren.

Een andere vorm waarbij burgers worden geraadpleegd is het gebruik van een focusgroep, er is hierbij sprake van specifieke selectie. Een groep mensen wordt speciaal geselecteerd en gevraagd om een aantal vooraf opgestelde onderwerpen te bespreken (Smith, 2005, p. 34). Zij worden hierbij begeleid door een moderator. Een focusgroep kan één, maar ook meerdere keren bij elkaar komen. Een voordeel van een focusgroep is het feit dat er vaak al veel (ervarings)kennis is onder de participanten wat leidt tot waardevolle informatie. Daarnaast gaan mensen met elkaar in gesprek wat kan leiden tot meer begrip voor elkaars standpunten (Smith, 2005, p. 34). Een nadeel aan deze vorm van participatie is het feit dat het veel tijd van mensen vraagt waardoor er de mogelijkheid ontstaat dat enkel de ‘participatie-elite’ willen participeren (Bovens, het Hart & van Twist, 2012, p. 104).

De laatste vorm van burgerparticipatie binnen de tweede trede van de participatieladder die wordt besproken is een open huis (Smith, 2005, p. 30). Gemeenten kunnen één of meerdere open huizen organiseren voor hun inwoners. Deze vinden op dezelfde wijze plaats als bij de eerste trede. Echter hebben burgers hierbij ook de mogelijkheid om hun mening te geven over bepaalde onderwerpen. Dit kan bijvoorbeeld door een gesprek aan te gaan met medewerkers van de gemeente. Sterk aan een open huis is het feit dat burgers veel kennis opdoen en in gesprek kunnen met medewerkers (Smith, 2005, p. 30). Echter kan deze vorm ook frustraties opleveren bij burgers omdat zij denken dat ze veel invloed kunnen uitoefenen op het beleid, terwijl dit vaak in de grote lijnen al vaststaat.

3.2.4 Adviseren

Op de derde trede van de participatieladder, ‘adviseren’, hebben burgers de mogelijkheid om onderwerpen toe te voegen aan de agenda en mogen zij mogelijke oplossingen formuleren (Edelenbos et al., 2001, p. 19). De eerste vorm waarvan men gebruik van kan maken is een deliberatieve peiling. Hierbij is er sprake van willekeurige selectie en komt een

‘representatieve’ groep burgers bij elkaar om hun mening te vormen over een bepaald thema (Fishkin, 2011, p. 204). Tijdens deze bijeenkomsten krijgen zij informatie van verschillende partijen. De individuele participanten vullen voor en na de bijeenkomst een vragenlijst in. Hierin wordt gevraagd naar de kennis en mening van de participant. Door deliberatieve peiling kunnen participanten beter tot weloverwogen beslissingen komen aldus Fishkin (2011, p. 206). Minder sterk is het feit dat deliberatieve peiling veel tijd kost, waardoor de mogelijkheid ontstaat dat een bepaalde groep mensen afhaakt. Waardoor enkel de ‘participatie-elite’ overblijven (het Hart & van Twist, 2014, p. 104). Deliberatieve peiling in deze vorm wordt tot nu toe nog niet gebruikt in Nederland. Echter is er wel een vergelijkbare vorm in Nederland namelijk de G1000 (Michels & Binnema, 2016). Hierbij gaan ook mensen met elkaar in gesprek, maar hoeven er vooraf en na afloop geen vragenlijsten worden ingevuld.

Een tweede vorm van burgerparticipatie die valt onder adviseren is rondetafelgesprek. Hierbij wordt eenmalig een bijeenkomst georganiseerd voor burgers (Bader, Dapiran, Doesburg, Van Mourik, Passchier, Verbruggen, & Visscher, 2014, p. 69). Zij hebben hierbij de mogelijkheid om met elkaar in gesprek te gaan over een bepaald thema. De resultaten van dit gesprek worden vastgelegd. Bij deze vorm van burgerparticipatie kan gebruik worden gemaakt van alle vier de selectiemethoden. Het is erg afhankelijk van het doel, welke hierbij wordt gekozen. Een sterk punt aan deze vorm is open communicatie. Een nadeel hiervan is dat het erg tijdsintensief is, wat de kans vergroot op het aantrekken van de ‘participatie-elite’ (Bovens, het Hart & van Twist, 2014, p. 104).

De laatste vorm van burgerparticipatie binnen de derde trede van de participatieladder is een burgerpanel. Bij een burgerpanel komen burgers op initiatief van een overheid bij elkaar om hun mening te geven over een bepaald thema (Leyenaar, 2009, p. 18). Een burgerpanel kan veel verschillende vormen aannemen. De selectiemethode voor deelnemers kan uiteenlopen, er kan sprake zijn van een representatieve groep respondenten (willekeurige selectie), maar er ook sprake zijn van een van de drie andere selectiemethoden. Daarnaast kan het aantal keer dat het panel bij elkaar komt verschillen, een burgerpanel kan eenmalig bij elkaar komen, meerdere keren (Leyenaar, 2009, p. 18). Een sterk punt aan deze vorm van burgerparticipatie is het feit dat burgers met elkaar in gesprek raken, waardoor er wederzijds begrip kan ontstaan. Een nadeel aan het gebruik van een panel is het feit dat het vaak veel tijd van de burger vraagt waardoor er een kans is dat het panel uiteindelijk bestaat uit ‘participatie-elite’ (Bovens, het Hart & van Twist, 2012, p. 104; Fung, 2006, p. 68).

3.2.5 Coproduceren

De vierde trede van de participatieladder is ‘coproduceren’, hierbij ontwikkelen burgers en de gemeente gezamenlijk een agenda en bedenken zij (mogelijke) oplossingen (Edelenbos et al., 2001, p. 19). Een participatievorm die hier goed op aansluit is een werkatelier. In een werkatelier komen bewoners in contact met verschillende partijen. Hierbij kan gedacht worden aan ambtenaren, volksvertegenwoordigers en deskundigen (Leyenaar, 2009, p. 21). In een werkatelier gaan zij samen aan de slag om beleidsplannen te bedenken en uit te werken. Een werkatelier is de meeste gevallen voor iedereen toegankelijk, waardoor het gezien kan worden als open, zelfselectie, echter zijn de drie andere selectiemethoden ook mogelijk. Erg sterk aan een werkatelier is het feit dat verschillende partijen met elkaar in gesprek gaan, waardoor zij beter geïnformeerd zijn en er meer draagvlak en begrip ontstaat. Een nadeel van een werkatelier is dat werkateliers vaak lang duren (twee tot drie uur), wat ertoe kan leiden dat alleen de ‘participatie-elite’ participeren (Bovens, het Hart & van Twist, 2012, p. 104).

3.2.6 Meebeslissen

De vijfde en laatste trede van de participatieladder is ‘meebeslissen’. Hierbij ontwikkelen burgers zelfstandig de uitkomsten en toetst de gemeente deze enkel (Edelenbos et al., 2001, p. 19). Deze werkwijze is onder andere terug te zien bij een adviesraad. Hierbij moet er wel sprake zijn van een adviesraad die bindende besluiten mag nemen, anders valt de adviesraad onder de trede ‘coproduceren’. Een adviesraad is een aanspreekpunt voor bewoners en organisaties (Bader et al., 2014, p. 55). Zij verzamelen ideeën en geven op basis hiervan advies over bepaalde thema’s. De selectiemethode die gebruikt worden bij de oprichting van een adviesraad kunnen erg uiteenlopen. Er kan gekozen worden om een specifieke groep mensen aan te spreken, bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen. Maar er kan ook gekozen worden voor een open houding waarbij iedereen toe kan treden tot de adviesraad (open, zelfselectie), of een willekeurige selectie om zo een representatieve groep mensen bij elkaar te brengen. Een sterk punt aan een panel is het feit dat de mening van de samenleving duidelijk naar voren komt, waardoor beleid beter kan aansluiten. Minder sterk is dat er maar een beperkte groep burgers kan participeren. Daarnaast kost participeren veel tijd waardoor vaak enkel de ‘participatie-elite’ willen participeren (Bovens, het Hart, van Twist, 2012, p.104).

Tabel 3: Plaatsing burgerparticipatievormen op basis van participatieladder en selectiemethoden

	Trede 1: Informeren	Trede 2: Raadplegen	Trede 3: Adviseren	Trede 4: coproduceren	Trede 5: Meebeslissen
Specifieke selectie	Open huis	Open huis Enquête Straatinterview Focusgroep	Rondetafel- gesprek Panel	Werkatelier	Adviesraad
Willekeurige selectie		Enquête Straatinterview	Rondetafel- gesprek Deliberatieve peiling Panel	Werkatelier	Adviesraad
Open, gerichte selectie		Enquête Straatinterview	Rondetafel- gesprek Panel	Werkatelier	Adviesraad
Open, zelfselectie	Open huis	Open huis Enquête	Rondetafel- gesprek	Werkatelier	Adviesraad

3.3 Beweegredenen binnen overheden voor burgerparticipatie

In deze paragraaf worden verschillende beweegredenen die Nederlandse overheden hebben om burgerparticipatie in te zetten uiteen gezet. Burgerparticipatie wordt vaak ingezet door gemeenten om de legitimiteit te vergroten (Michels & de Graaf, 2010, p. 480). Legitimiteit houdt in dat er steun is voor het politieke proces en zijn uitkomsten (Michels & de Graaf, 2010, p. 481). Door burgers te laten participeren zijn zij over het algemeen positief over het proces en de uitkomsten.

Een andere belangrijke reden om burgerparticipatie toe te passen, is het vergroten van het draagvlak voor het beleid (De graaf, 2007, p.22; Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninklijke relaties, 2014, p. 148). Doordat burgers invloed kunnen uitoefenen bij het ontwikkelingsproces van het beleid, is de kans groter dat zij hierna ook achter dit beleid staan en vertrouwen hebben in het beleid, wat leidt tot draagvlak voor het product (De Graaf, 2007, p.22).

De derde reden die wordt aangedragen door overheden is het feit dat burgers door de mogelijkheid van participatie meer eigenaarschap ervaren (Putnam, 2000, p. 23). Zij zijn namelijk voor een deel ‘eigenaar’ van het op te stellen beleid. Deze verantwoordelijkheid en

invloed leidt tot meer verantwoordelijkheidsgevoel met betrekking tot het maatschappelijke probleem (Michels & Binnema, 2016, p. 20). Het zorgt ervoor dat burgers zich ontwikkelen van 'burger' tot 'publieke burger' (Michels, 2011, p. 79). Wat ook in de toekomst in het voordeel van de gemeenten kan werken, omdat deze burgers dan ook bereidheid tonen om verantwoordelijkheid te nemen voor problemen die er spelen in hun gemeente.

Een andere reden voor het inzetten van burgerparticipatie is het verhogen van de kwaliteit van het beleid (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninklijke relaties, 2014, p. 148). Uit het onderzoek van Beierle (1999) blijkt dat burgerparticipatie leidt tot een betere besluitvorming. De kennis van burgers kan in verschillende vormen worden gebruikt in het besluitvormingsproces, allereerst is dit mogelijk door gebruik te maken van ervaringsdeskundigen. Burgers die zelf gebruik maken van bijvoorbeeld de WMO, kunnen de gemeente veel informatie geven over de sterke en minder sterke punten van het beleid. Een tweede vorm die gebruikt kan worden is het gebruik maken van de professionele kennis van inwoners (De Bruijn, ten Heuvelhof & in het Veld, 2002, p. 33). Doordat burgers steeds vaker gespecialiseerd zijn in hun vakgebied, kunnen zij op hun kennisterrein goede input leveren. Deze kennis kan gebruikt worden om nieuwe aandachtspunten in de besluitvorming aan te wijzen of verbeteringen op te stellen die niet zijn opgemerkt door de beleidsmakers van de desbetreffende gemeente. Dit kan ten goede komen aan de kwaliteit van het gemeentelijk beleid.

Gemeenten geven ook in mindere mate aan, dat zij burgerparticipatie zien als mogelijkheid om sociale cohesie te versterken (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninklijke relaties, 2014, p. 148). De sociale cohesie in een gemeente kan versterkt worden doordat burgers met elkaar in contact komen en zich meer verantwoordelijk voelen voor hun omgeving. Bewoners worden gedwongen naar anderen te luisteren wat kan leiden tot wederzijds begrip, wat ten goede komt aan de sociale cohesie. Twee andere beweegredenen die hier deels mee samenhangen zijn het vergroten van inclusie en de diversiteit te verhogen (Cornwall & Coelho, 2007, p. 131; Putnam, 2000, p. 57). Door middel van participatievormen die voor iedereen toegankelijk zijn (open, zelfselectie) ontstaat er meer inclusie. Het verhogen van de diversiteit kan juist op de tegenovergestelde manier worden bereikt. Door gebruik te maken van willekeurige selectie, ontstaat er een representatieve groep respondenten die erg divers is.

Als laatste kan burgerparticipatie leiden tot zelfontwikkeling bij burgers. Dit zorgt voor een verhoging van de zelfredzaamheid (Putnam, 2000, p. 98). Het contact tijdens burgerparticipatie zorgt ervoor dat de participanten in contact komen met mensen verschillende

meningen. Hierbij worden zij gedwongen naar deze verschillende meningen te luisteren, wat kan leiden tot nieuwe inzichten, bovendien leren zij hun eigen standpunten te formuleren (Putnam, 2000, p. 98).

Tabel 4: Omschrijving beweegreden burgerparticipatie

Beweegreden burgerparticipatie	Omschrijving
Vergroten van de legitimiteit.	Burgers ervaren het gevoel dat de macht van de overheid legitiem is.
Vergroten van het draagvlak voor het beleid.	Zorgen voor meer steun voor het beleid.
Vergroten van eigenaarschap van burgers.	Burgers ervaren verantwoordelijkheid voor het beleid omdat zij dit mede ontwikkeld hebben.
Verbetering van het kwaliteit van het beleid.	Door middel van de kennis van burgers de kwaliteit van het beleid verhogen.
Sociale cohesie versterken.	Door middel van contact en het ontstaan van (wederzijds) begrip, de sociale cohesie vergroten.
Inclusie versterken.	Alle burgers de mogelijkheid geven om te participeren.
De diversiteit onder participanten vergroten.	Zorgen voor een diverse groep participanten.
Vergroten van de zelfredzaamheid .	Door middel van verantwoordelijkheid zorgen voor een hogere mate van zelfredzaamheid.

3.4 Passende vormen van burgerparticipatie bij verschillende beweegredenen

In deze paragraaf wordt getracht om de eerder vermelden beweegredenen te koppelen aan één of meerdere vormen van burgerparticipatie die zijn behandeld in paragraaf twee om zo de derde deelvraag te beantwoorden.

3.4.1 Beweegredenen en selectiemethoden

Er zijn drie beweegredenen van gemeenten die het beste behaald kunnen worden door gebruik te maken van bepaalde selectiemethoden. Allereerst is er het vergroten van het gevoel van inclusie. Het gevoel van inclusie kan versterkt worden door gebruik te maken van burgerparticipatievormen die voor iedereen toegankelijk zijn (Cornwall & Coelho, 2007, p. 131). Er is dan sprake van open, zelfselectie. Open, zelfselectie kan bij alle vormen van burgerparticipatie worden ingezet met uitzondering van straatinterviews, focusgroepen en

deliberatieve peiling. Alle andere vormen van burgerparticipatie kunnen worden ingezet om het gevoel van inclusie te verhogen. Om diversiteit te verkrijgen is een geheel andere aanpak nodig, namelijk willekeurige selectie (Putnam, 2000, p.57). Door burgers te selecteren ontstaat er een diverse groep respondenten. Willekeurige selectie kan plaatsvinden bij alle burgerparticipatievormen met uitzondering van een straatinterview en een open huis. De andere vormen van burgerparticipatie kunnen ingezet worden om de diversiteit te verhogen. Het verhogen van de kwaliteit van het beleid kan het beste behaald worden door het inzetten van specifieke selectie. De kwaliteit kan verhoogd worden door gebruik te maken van ervaringsdeskundigen (De Bruijn, ten Heuvelhof & in het Veld, 2002, p. 33). Hierbij is het van belang om deze te selecteren in het participatieproces, dit kan bijvoorbeeld door iedereen die een uitkering heeft uit te nodigen. Een andere manier om de kwaliteit te verhogen is door mensen te spreken die zich op professioneel vlak bezig houden met het thema van de burgerparticipatie (Beierle, 1999, p. 89). Specifieke selectie kan plaatsvinden bij alle vormen van burgerparticipatie met uitzondering van een open huis en deliberatieve peiling.

Tabel 5: Overzicht beweegredenen, selectiemethoden en passende burgerparticipatievormen

Beweegreden	Selectiemethode	Burgerparticipatievormen
De inclusie vergroten.	Open, zelfselectie	Alle vormen met uitzondering van straatinterviews, een focusgroep en deliberatieve peiling.
De diversiteit verhogen.	Willekeurige selectie	Alle vormen met uitzondering van straatinterviews en een open huis.
Verhogen van de kwaliteit.	Specifieke selectie	Alle vormen met uitzondering van een open huis en deliberatieve peiling.

3.4.1 Beweegredenen en noodzakelijke aspecten

De andere vijf beweegredenen kunnen het beste op andere manieren bereikt worden dan het gebruik van een bepaalde participanteselectiemethode. Ten eerste zijn er drie beweegredenen die bereikt kunnen worden door burgers in gesprek te laten gaan met elkaar en de overheid. Als eerste is er het vergroten van de legitimiteit. Om de legitimiteit te vergroten moeten de burgers achter het bestuur van de gemeente staan (Irvin & Stansbury, 2004, p. 58; Michels & de Graaf,

2010, p. 480). Een goede manier om dit te bereiken is burgers in gesprek laten gaan met de gemeente wat leidt tot wederzijds begrip. Om dit te bereiken is geen hoge trede van participatie nodig, omdat het met name gaat om begrip en niet zozeer invloed vanuit de burger. De tweede beweegreden is het vergroten van de sociale cohesie (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninklijke relaties, 2014, p. 148). Als mensen met elkaar in aanraking komen en leren wat de gedachten zijn van anderen, kan er meer begrip ontstaan. Dit kan ertoe leiden dat de mate van sociale cohesie toeneemt. Om dit te bereiken moeten de participanten écht met elkaar in gesprek. Als laatste beweegreden is er het vergroten van de zelfredzaamheid (Putnam, 2000, p. 89). Doordat burgers met elkaar in gesprek gaan ontwikkelen zij zich verder. Zij leren meer over het desbetreffende beleid en ontwikkelen zich op het gebied van het formuleren van standpunten en het discussiëren (Putnam, 2000, p. 89). Bij veel vormen van burgerparticipatie gaan burgers met elkaar en de overheid in gesprek, hierbij kan gedacht worden aan; een focusgroep, een open huis, een rondetafelgesprek, een deliberatieve peiling, een panel, een werkatelier en/of een adviesraad.

Daarnaast is er nog een beweegreden, het vergroten van het gevoel van eigenaarschap (Putnam, 2000, p. 23) Dit ervaren participanten als zij het gevoel hebben dat zij daadwerkelijk iets hebben bijgedragen aan het gemaakte beleid. Dit gevoel wordt met name aangewakkerd door een dialoog (Michels, 2006). Hierbij is van belang dat er daadwerkelijk iets wordt gedaan met de input van de burgers, dit is vanaf trede twee een mogelijkheid, maar vanaf trede drie is er meer zekerheid dat de input wordt meegenomen. Vanaf dan zijn de uitkomsten van de burgerparticipatie namelijk bindend. Verschillende vormen van burgerparticipatie kunnen hiervoor worden gebruikt; een rondetafelgesprek, deliberatieve peiling en een werkatelier.

Als laatste beweegreden is er het vergroten van het draagvlak (De Graaf, 2007, p.1). Uit het onderzoek van De Graaf (2007) blijkt dat hoe meer invloed burgers hebben, hoe meer draagvlak er is. Doordat vanaf de derde trede de uitkomsten van burgerparticipatie bindend zijn, zijn burgerparticipatievormen die daarin vallen of in hogere treden passend. Dit zijn: rondetafelgesprek, deliberatieve peiling, panel, werkatelier en adviesraad.

Tabel 6: Overzicht beweegredenen, noodzakelijke aspecten en passende burgerparticipatievormen

Beweegreden	Noodzakelijk aspect(en)	Burgerparticipatievormen
Vergroten legitimiteit.	Mogelijkheid tot gesprek.	Focusgroep, open huis, rondetafelgesprek, deliberatieve peiling, panel, werkatelier en adviesraad.
Verhogen van sociale cohesie.	Mogelijkheid tot gesprek.	Focusgroep, open huis, rondetafelgesprek, deliberatieve peiling, panel, werkatelier en adviesraad.
Vergroten van zelfredzaamheid.	Mogelijkheid tot gesprek.	Focusgroep, open huis, rondetafelgesprek, deliberatieve peiling, panel, werkatelier en adviesraad.
Vergroten van eigenaarschap.	Mogelijkheid tot gesprek en invloed kunnen uitoefenen.	Rondetafelgesprek, deliberatieve peiling en een werkatelier.
Vergroten van draagvlak.	Invloed kunnen uitoefenen.	Rondetafelgesprek, deliberatieve peiling, panel, werkatelier en adviesraad.

4. Methode

In dit hoofdstuk wordt er een beschrijving gegeven van de methode die is gebruikt bij het uitvoeren van het empirische deel van dit onderzoek. In de eerste paragraaf worden de verschillende beweegredenen voor het inzetten van burgerparticipatie geoperationaliseerd. In de tweede paragraaf wordt er aandacht besteed aan de onderzoeksstrategie die is gebruikt. Hierna volgt de derde paragraaf waarin een beschrijving wordt gegeven van de dataverzameling. In de vierde paragraaf wordt beschreven hoe de verkregen data is geanalyseerd. De laatste paragraaf geeft een beschrijving van de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek.

4.1 Operationalisering

Respondenten kunnen niet altijd letterlijk zeggen wat hun precieze beweegredenen zijn om burgerparticipatie te laten plaatsvinden, is het van belang om de beweegredenen (concepten) uit te werken. Dit wordt gedaan aan de hand van indicatoren. In het onderstaande tabel worden de verschillende beweegredenen geoperationaliseerd.

Tabel 7: Operationalisering beweegredenen

Concept	Indicatoren
Legitimiteit van de gemeenten vergroten.	Burgers het gevoel geven dat de macht van de gemeente terecht is. Zorgen dat burgers positief kijken naar het beleidsproces. Burgers die vaak niet gehoord worden zich gehoord laten voelen.
Vergroten van het draagvlak voor het beleid(sproces).	Zorgen voor meer steun van de burgers voor het beleid. Zorgen voor begrip bij burgers. Invloed geven aan inwoners in het beleidsproces.
Vergroten van het eigenaarschap van de participanten.	Burgers het gevoel geven dat het beleid van hen is. Burgers verantwoordelijkheid geven. Burgers invloed laten uitoefenen op het beleidsproces.
Verbeteren van de kwaliteit van het beleid.	Kwaliteit van het beleid vergroten. Frisse blikken van burgers op het beleid. Zorgen voor meer afstemming tussen beleid en praktijk. Kennis en ervaringen verkrijgen van ervaringsdeskundigen. Professionele kennis verkrijgen.
Sociale cohesie onder inwoners versterken.	Bijdragen aan een sterkere band van burgers onderling. Bijdragen aan het in contact komen van burgers met elkaar.
Inclusie versterken.	Alle burgers hebben de mogelijkheid om te participeren.

	Burgers het gevoel geven dat zij mogen en kunnen participeren.
De diversiteit onder participanten vergroten.	Een diverse groep respondenten verkrijgen. Andere respondenten dan normaal aantrekken.
Zelfredzaamheid onder participanten vergroten.	Persoonlijke ontwikkeling burgers stimuleren. Zorgen dat burger zichzelf kunnen redden.

4.2 Onderzoeksstrategie

Om de onderzoeksvraag, ‘Wat zijn de beweegredenen binnen de gemeente Stichtse Vecht om burgerparticipatie toe te passen omtrent het beleid van de Participatiewet en welke vormen van burgerparticipatie zijn hierbij passend?’, te beantwoorden is er gebruik gemaakt van interviews. Naast de interviews is er ook een literatuurstudie gedaan, de informatie die hieruit is verkregen is gebruikt als basis voor dit interview. In de interviews is er aandacht besteed aan de meerwaarde van burgerparticipatie in het algemeen en in het geval van de Participatiewet. De interviews begonnen met inleidende vragen. Als eerste is er aan de respondenten gevraagd wat hun functie is. Dit is gedaan om te controleren of respondenten met dezelfde functies ook dezelfde mening hebben met betrekking tot burgerparticipatie op het gebied van de Participatiewet. Hierna is gevraagd wat de respondenten onder burgerparticipatie verstaan. Als reactie hierop is de definitie zoals gehanteerd in dit onderzoek is gegeven zodat er geen miscommunicatie kon ontstaan.

4.2.1 Huidige situatie

Om een advies te kunnen geven over vormen van burgerparticipatie die passen bij de beweegredenen van werknemers van de gemeente Stichtse Vecht is het van belang om bekend te zijn met de huidige situatie. Om hierachter te komen is gevraagd naar de ervaringen van respondenten. Er is hen gevraagd met welke vormen van burgerparticipatie zij bekend zijn, of zij het gevoel hebben dat burgers worden betrokken en of zij zelf gebruik maken van burgerparticipatie.

4.2.2 Visie ten aanzien van de Participatiewet

Om te achterhalen welke vormen van burgerparticipatie het beste passen bij de beweegredenen binnen de gemeente voor burgerparticipatie op het gebied van de Participatiewet, is het van belang om te kijken of de respondenten überhaupt positief staan tegenover burgerparticipatie

omtrent het beleid van de Participatiewet. Aan de respondenten is gevraagd of burgers zouden moeten kunnen participeren omtrent het beleid van de Participatiewet en zo ja, in welke mate. Daarnaast is gevraagd wat de voor- en nadelen zijn van burgerparticipatie.

4.2.3 Beweegredenen

Om vast te stellen welke beweegredenen de respondenten hebben om burgerparticipatie in te zetten omtrent het beleid van de Participatiewet zijn deze zes vormen apart bevroegd. Er is hen gevraagd om hun mening naar aanleiding van stellingen en vragen. Bijvoorbeeld '*Bent u van mening dat participeren als burger ervoor kan zorgen dat er meer sociale cohesie ontstaat?*'. Daarna is hen gevraagd, als zij hier positief op antwoorden, of zij dit ook als reden zouden zien om burgerparticipatie in te zetten en waarom. Dezelfde vragen zijn hierna opnieuw gesteld alleen werd hierbij gezet of zij deze mening ook deelden in het geval van het beleid omtrent de Participatiewet en of zij met deze reden (ook) hier burgerparticipatie zouden inzetten. Op basis hiervan kon gekeken worden of er verschillen zitten tussen de acceptatie van burgerparticipatie in verschillende situaties, daarnaast is er gekeken naar welke beweegredenen als belangrijk worden gezien.

4.3 Dataverzameling

4.3.1 Selectie respondenten

Er zijn de interviews (N=15) afgenomen onder medewerkers van het sociaal domein van de gemeente Stichtse Vecht, omdat in dit onderzoek wordt gekeken naar de beweegredenen voor burgerparticipatie binnen deze gemeente. Alle medewerkers die direct of indirect in aanraking komen met het beleid omtrent de Participatiewet zijn gevraagd of zij bereid waren tot een interview (N=17). Bij twee medewerkers is er geen interview afgenomen omdat zij aangaven geen tijd of interesse te hebben om mee te werken aan het interview. Tussen de respondenten is onderscheid gemaakt op basis van functie. Er zijn beleidsmedewerkers in het sociaal domein (N=4), werkconsulenten (N=5), inkomensconsulenten (N=2), leidinggevenden (N=4) en werknemers die actief zijn in de gemeentelijke politiek (N=1). Hiervoor is bewust gekozen om zo een goed beeld te krijgen van de verschillende visies die er zijn binnen de gemeente Stichtse Vecht. Om de invloed van andere factoren zoveel mogelijk te beperken is getracht om alle betrokken partijen te spreken. Om dit te waarborgen zijn alle werkconsulenten gesproken. Daarnaast zijn op twee mensen na alle beleidsmedewerkers en leidinggevenden op het sociaal domein gesproken. In tabel 7 zijn de verschillende respondenten met hun functie weergegeven. De desbetreffende afdelingen zijn niet vermeld omdat op de meeste afdelingen maar één

leidinggevende actief is. Als de afdeling vermeld wordt, is dit te herleiden naar een medewerker waardoor de anonimiteit niet meer gewaarborgd kan worden.

Tabel 8: Weergave en functie respondent

Respondent	Weergeven als	Functie
Respondent 1	W1	Werkconsulent
Respondent 2	P1	Wethouder
Respondent 3	W2/I2	Werkconsulent/inkomens- consulent
Respondent 4	L2	Leidinggevende
Respondent 5	B1	Beleidsmedewerker
Respondent 6	W3	Werkconsulent
Respondent 7	W4	Werkconsulent
Respondent 8	B2	Beleidsmedewerker
Respondent 9	I1	Inkomensconsulent
Respondent 10	L2	Leidinggevende
Respondent 11	B3	Beleidsmedewerker
Respondent 12	W5	Werkconsulent
Respondent 13	B4	Beleidsmedewerker
Respondent 14	L3	Leidinggevende
Respondent 15	L4	Leidinggevende

4.3.2 Semigestructureerde interviews

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden is gebruik gemaakt van semigestructureerde diepte-interviews. Er is gekozen voor het gebruik van semigestructureerde interviews omdat dit de interviewer de ruimte geeft om toelichting te vragen op zaken en daarnaast kunnen onderwerpen waarvan eerder niet werd verwacht dat ze ter sprake zouden komen worden besproken (Boeije, 2010, p. 62). Voorafgaand aan de interviews is er een topiclijst opgesteld. Deze is terug te vinden als bijlage 1. Deze topiclijst geeft sturing aan het interview en zorgt ervoor dat alle respondenten over dezelfde onderwerpen worden bevraagd. De concepten op deze topiclijst zijn gebaseerd op de eerder verkregen literatuur en operationalisering van concepten. Daarnaast is er een ‘informed consent’ opgesteld, deze is voorafgaand aan de interviews ondertekend door alle respondenten. Het ‘informed consent’ is terug te vinden in de bijlagen als bijlage 2.

4.3.3. Verloop interviews

De respondenten zijn aangesproken of benaderd via mail. Voorafgaand aan het interview is aan de respondent kort uitgelegd wat voor onderzoek er wordt uitgevoerd, waarna de opname werd gestart. De verschillende interviews zijn opgenomen met de mobiele telefoon van de onderzoeker. De respondent is gevraagd om het informed consent te lezen en te ondertekenen. Waarna aan de hand van de topiclijst de respondent is bevraagd over de verschillende onderwerpen. Na afloop van het interview is nogmaals aan de respondent aangegeven dat hij/zij de mogelijkheid heeft om zich later te bedenken en zich terug te trekken uit het onderzoek.

4.4 Analyse

Het analyseren van de interviews is uitgevoerd met behulp van versie elf van NVivo. Alle interviews zijn voorafgaand aan het coderen uitgetypt. De interviews zijn hierna op volgorde van datum van afname uitgewerkt met NVivo. Aan de hand van de theoretische concepten die naar voren komen in het theoretisch kader en operationaliseren zijn de interviews gecodeerd, met als resultaat een codeboom. Deze codeboom is terug te vinden als bijlage 3. In de laatste fase van de analyse is nagegaan of alles correct is gecodeerd en is het, indien nodig, aangepast.

4.5 Methodologische kwaliteit

Voor een ‘goed’ onderzoek is het van belang dat het onderzoek een hoge betrouwbaarheid heeft. De mate van betrouwbaarheid van een onderzoek heeft betrekking op de mate van mogelijke meetfouten in het uitvoeren van het empirisch onderzoek (Becker, Bryman & Ferguson, 2012, p. 213). Dit houdt in dat als het onderzoek nogmaals zou worden uitgevoerd, de resultaten hetzelfde behoren te zijn (Becker, Bryman & Ferguson, 2012, p. 213). Daarnaast is het van belang dat de validiteit van het onderzoek goed is. De interne validiteit van een onderzoek heeft betrekking op de vraag of er gemeten wordt, wat er beoogd gemeten te worden. De externe validiteit gaat over de mate van generaliseerbaarheid van het onderzoek (Becker, Bryman & Ferguson, 2012, p. 215).

4.5.1 Betrouwbaarheid & Validiteit

Zorgen voor een betrouwbaar en valide onderzoek is erg belangrijk om dit tot stand te brengen zijn verschillende maatregelen getroffen. Op het gebied van de respondenten is ervoor gezorgd dat er een representatieve groep respondenten was. Alle betrokkenen zijn gevraagd en 88 procent heeft hier positief op gereageerd. De overige 12 procent heeft het interviewverzoek afgewezen. Door de hoge opkomst zijn de verschillende functies allemaal goed

vertegenwoordigd. Daarnaast is er voor de interviews voor een rustige locatie gekozen en is er voorafgaand aan de interviews is een ‘testinterview’ gehouden. Tijdens het onderzoek is het van belang om zo min mogelijk te sturen tijdens de communicatie met de respondent. Om dit te waarborgen zijn er tijdens het interview open vragen gesteld en is het interview in een vertrouwde omgeving voor de respondenten afgenomen. Daarnaast is er naar aanleiding van uitspraken van respondenten indien nodig verduidelijking gevraagd, zodat dit niet onderhevig kon zijn aan de interpretatie van de onderzoeker.

De interviews opgenomen en hierna letterlijk getranscribeerd, waarbij de gebruikte codeboom is opgenomen in de bijlage en het transcript opgevraagd kan worden. Daarnaast zijn de concepten geoperationaliseerd. Dit zorgt ervoor dat alles controleerbaar is en andere onderzoekers in staat zijn om het onderzoek op dezelfde wijze uit te voeren.

Een minder sterk punt is het feit dat de interviews zijn uitgevoerd in één gemeente waardoor de uitkomsten niet generaliseerbaar zijn naar alle Nederlandse gemeente, echter kunnen sommige resultaten van dit onderzoek wel worden overgenomen.

5. Resultaten onderzoek

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de interviews behandeld. Er is hierbij onderscheid gemaakt tussen burgers/inwoners en uitkeringsgerechtigden. Als er burgers of inwoners staat vermeld betekent dit dat het gaat om alle inwoners van de gemeente Stichtse Vecht. Bij uitkeringsgerechtigden gaat het enkel om de mensen die te maken hebben met de

Participatiewet. De resultaten geven antwoord op de vierde deelvraag waarin wordt gevraagd naar de verschillende beweegredenen voor burgerparticipatie binnen de gemeente Stichtse Vecht. In de eerste paragraaf worden de algemene bevindingen uit de interviews weergegeven. Hierna worden de verschillende mogelijke beweegredenen behandeld in aparte paragrafen. Deze worden ondersteund met citaten uit de verschillende interviews.

5.1 Algemene bevindingen

5.1.1 Participatie op dit moment

Op dit moment maakt de gemeente Stichtse Vecht gebruik van de adviesraad sociaal domein op het gebied van burgerparticipatie binnen het sociaal domein. Opvallend is dat maar twee van de respondenten die werkzaam zijn als consulent dit noemden als hen werd gevraagd naar vormen van burgerparticipatie waarmee zij bekend waren. Dit hoeft natuurlijk niet per definitie te betekenen dat zij niet bekend zijn met deze adviesraad, het kan ook zijn dat zij er op het desbetreffende moment niet aan gedacht hebben. Daarnaast gaven alleen de beleidsmedewerkers aan het gevoel te hebben dat burgers op dit moment worden betrokken bij de totstandkoming van het beleid. Consulenten en leidinggevendenden ervaren niet dat burgers de mogelijkheid hebben om te participeren. Vijf van hen vinden dat dit opgepakt moet worden, waar vijf anderen deze manier van werken goed vinden. Ondanks het feit dat vier van de vijf beleidsmedewerkers positief staan tegenover de mogelijkheden tot participatie. Zijn zij ook de groep die het belang van (meer) participatie het meest prioriteert. Met name werkconsulenten vinden dat er de huidige situatie niet veranderd hoeft te worden (N=4).

5.1.2 Visie op participatie

Uit dit onderzoek blijkt echter dat een groot deel van de deel van de respondent (N=11) de voorkeur hebben voor geen tot zeer beperkte vormen van burgerparticipatie. Over het algemeen is er een onderscheid te maken tussen drie functies: 1) werkconsulenten, 2) inkomensconsulenten en 3) beleidsmedewerkers. De leidinggevendenden hebben over het algemeen dezelfde mening dan hun medewerkers (consulenten of beleidsmedewerkers). Werkconsulenten benadrukken vooral het feit dat het beleid al erg vaststaat door de Participatiewet waardoor zij geen mogelijkheid zien voor burgers om te participeren op het beleid in het algemeen. Zij geven aan wel positief te staan tegenover het informeren van uitkeringsgerechtigden. Daarnaast willen zij uitkeringsgerechtigden de mogelijkheid geven om invloed uit te oefenen op hun persoonlijke traject.

'Ik ben van mening dat ze wel hun eigen traject mee mogen denken, want tenslotte moeten zij weer terugkomen in die maatschappij en niet ik of iemand anders van mijn collega's. Maar ik vind wel dat zij daar een stem in mogen hebben. Alleen moet dat wel binnen de kaders van de Participatiewet.' – W1

De inkomensconsulenten, geven ook duidelijk aan dat er weinig ruimte is voor burgerparticipatie omdat de Participatiewet al zorgt voor duidelijke kaders. Zij staan echter wel positief tegenover het gebruik van burgerparticipatie om de behoeftes van uitkeringsgerechtigden in de Participatiewet op te halen, om zo de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren.

'Ja precies het is natuurlijk goed om te weten wat er leeft onder de klant.....Dat moet natuurlijk ook haalbaar zijn in die zin klantgericht te zijn, maar niet dat zij vervolgens het beleid, dat ze daar invloed op hebben.' – I1

Als laatste zijn er de beleidsmedewerkers -net zoals de werk- en inkomensconsulenten- zij geven aan dat de Participatiewet zorgt voor veel kaders met betrekking tot het beleid. Zij zien wel ruimte voor burgers om te participeren in een raadplegende en/of adviserende rol. En dan met name op het traject dat uitkeringsgerechtigden doorlopen op weg naar (vrijwilligers)werk en/of een opleiding. Twee andere mogelijkheden die zij zien op het gebied van burgerparticipatie zijn het informeren van uitkeringsgerechtigden en het ophalen van de behoeftes van uitkeringsgerechtigden.

'Ja ik vind het bij de Participatiewet in zoverre lastig omdat heel veel dingen zijn natuurlijk wettelijk geregeld, dus daar kunnen we niet zoveel mee. Daarbij moeten we er vooral voor zorgen dat het voor hen duidelijk is hoe het werkt, hoe het zit. Dus dan zit je meer op de beleving van de ervaring denk ik. Hoe ervaart u dat wij....of hoe ervaart u het klantencontact? Dat soort dingen zou je volgens mij heel goed kunnen vragen zodat wij de manier waarop wij het doen...hoe wij uitvoering geven aan een wet zo goed mogelijk kunnen aansluiten bij wat, nou de doelgroep waar wij het voor doen...dat het voor hen een zo 'n groot en positief mogelijk effect heeft.' - B3

5.2 Legitimiteit vergroten

Om te onderzoeken of binnen de gemeente Stichtse Vecht men van mening is dat burgerparticipatie ingezet moet worden om de legitimiteit te verhogen zijn er over dit onderwerp verschillende vragen gesteld. De legitimiteit neemt toe als burgers het gevoel hebben dat de macht van de gemeente legitiem is. Dertien van de vijftien respondenten zijn van mening dat burgerparticipatie leidt tot meer legitimiteit voor gemeenten. Ondanks het feit dat deze mening breed gedragen wordt binnen de gemeente Stichtse Vecht, is er een grote verdeeldheid over de vraag of burgerparticipatie ingezet moet worden binnen het beleid van de Participatiewet om de legitimiteit van de gemeente te vergroten. Acht respondenten geven aan dat de Participatiewet nu eenmaal een wet is en dat burgers zich daaraan moeten houden en dat hierdoor het vergroten van de legitimiteit van de gemeente niet noodzakelijk is, de legitimiteit is er namelijk al in hun ogen. Deze mening wordt met name gedeeld door werkconsulenten, daarnaast is er één inkomensconsulent en enkele leidinggevenden die deze mening delen.

'...je hebt hier in Nederland nou eenmaal met regels en wetten te maken en dan vind ik het niet nodig om daar een bepaalde acceptatie van alle bewoners voor te krijgen.' – W5

De andere drie respondenten vinden legitimiteit in meer of mindere mate wel belangrijk. Zij zien dit niet als doel op zich, maar zij vinden het wel positief als de legitimiteit wordt vergroot. Daarnaast zijn er twee respondenten die legitimiteit wel als beweegreden zien om burgerparticipatie in te zetten. Zij hebben verschillende functies.

'En dat is de legitimiteit van het beleid als de mensen er niet achter staan dan gaat er gewoon echt iets fout. Dan moet je kijken waar, waar het hem dan in zit en of je het ook op andere manier kan inrichten. Maar legitimiteit is dus ook een doel opzich vind ik.' – B2

5.2 Vergroten van het draagvlak

De tweede mogelijke beweegreden om burgerparticipatie toe te passen die is onderzocht, is het vergroten van het draagvlak onder burgers. Het draagvlak neemt toe als er meer steun ontstaat vanuit de bevolking voor een bepaald beleid. Van de vijftien respondenten zijn er veertien van mening dat burgerparticipatie leidt tot meer draagvlak voor het beleid. Desalniettemin geven maar acht respondenten aan dat zij burgerparticipatie zouden inzetten binnen het beleid van de Participatiewet zodat het draagvlak voor dit beleid groeit, dit zijn met name beleidsmedewerkers. Als reden om burgerparticipatie niet in te zetten om het draagvlak te

vergroten geven zes respondenten aan het niet noodzakelijk vinden dat er draagvlak is voor het beleid omdat de Participatiewet gewoon is voorgeschreven. Deze mening wordt vooral gedragen onder de werk- en inkomensconsulenten.

'Nee, en ik denk zeker binnen de Participatiewet dat er weinig draagvlak is. Want het is gewoon geen fijne wet om in te zitten als je in die situatie zit. Dus ik denk, ja, dat het daar heel lastig is om draagvlak te krijgen. Want je hebt natuurlijk ook gewoon met de landelijke wetten te maken.' – W5

Alle respondenten verwachten dat, door in gesprek te gaan met de uitkeringsgerechtigden, dat de uitkeringsgerechtigden meer kennis krijgen over hun eigen rechten en plichten en het algemene beleid. Deze verworven kennis zou kunnen leiden tot meer begrip voor het beleid omtrent de Participatiewet. Daarnaast zou daadwerkelijke invloed van uitkeringsgerechtigden kunnen leiden tot meer draagvlak omdat zij zich gehoord voelen. Zes respondenten geven aan dat burgers voornamelijk invloed moeten hebben op hun eigen traject. Deze mening wordt met name gedeeld door de werk- en inkomensconsulenten. Mogelijk komt dit doordat zij hier dagelijks mee te maken krijgen en daardoor bekend zijn met de mogelijkheden tot invloed.

Met name beleidsmedewerkers geven aan dat burgers invloed zouden moeten hebben op het 'werkdeel' van het beleid van de Participatiewet, omdat het inkomensdeel grotendeels vastligt in de Participatiewet. Het 'werkdeel' gaat over het proces naar werk, bijvoorbeeld de ondersteuning door de werkconsulent of de mogelijkheden die de burger worden geboden .

'Ja, in ieder geval als het om de inkomensverstrekking gaat, dus he de bijstand zelf betalen aan mensen, bijzondere bijstand betalen aan mensen. Soms maatregelen en boetes opleggen op het moment dat mensen de regels overtreden. Ja, dat moeten we gewoon zorgen dat dat zo goed mogelijk bij hen duidelijk wordt. Maar aan de werkkant, waar ik zelf niet zo heel veel mee te maken heb in de praktijk, daar heb je natuurlijk wel wat meer ruimte.' - B3

Dit vergrootte draagvlak kan uiteindelijk tot gevolg hebben dat uitkeringsgerechtigden een actievere houding aannemen wat leidt tot een sneller verloop van burgers uit de Participatiewet.

'...en als jij ze informeert over je beleidskeuzes en waarom je wel of niet iets overgenomen hebt van wat ze hebben aangegeven, stel dat je aan burgerparticipatie doet. En je legt uit waarom je bepaalde dingen niet doet zal dat veel meer draagvlak hebben...' – B4

Verspreid over de verschillende functies geven zes respondenten aan dat zij het vergroten van het draagvlak zien als bijvangst van burgerparticipatie. Zij zouden burgerparticipatie op het gebied van de Participatiewet niet inzetten met als doel het vergroten van het draagvlak, maar zij zien het wel als een positieve bijkomstigheid.

5.3 Vergroten gevoel van eigenaarschap

Als derde beweegreden voor burgerparticipatie is er gevraagd naar de visie van de respondenten op het gebied van het vergroten van het gevoel van eigenaarschap van burgers. Het gevoel van eigenaarschap wordt vergroot als burgers verantwoordelijkheid ervaren voor het beleid dat zij mede hebben ontwikkeld. P1 zegt hierover: *'Als ze invloed hebben op het beleid niet per se misschien. Maar wel als ze zich mede-eigenaar gaan voelen van het beleid.'* Het vergroten van het eigenaarschap wordt bij veel respondenten in één adem genoemd met het vergroten van het draagvlak onder burgers. In tegenstelling tot P1 gaan veel respondenten (N=9) ervan uit dat, wanneer burgers het gevoel hebben dat zij invloed hebben, dit leidt tot meer draagvlak voor het beleid.

Twaalf respondenten geven aan dat zij burgerparticipatie niet zouden inzetten met als doel meer eigenaarschap te creëren onder de burgers. Dit komt met name door het feit dat zij het gevoel eigenaarschap onder burgers niet zien als doel maar als middel om meer draagvlak te creëren. Ondanks het gegeven dat zij niet streven naar het gevoel van eigenaarschap van burgers op het gebied van het beleid van de Participatiewet, staan zij wel positief tegenover eigenaarschap op het gebied van het eigen traject van uitkeringsgerechtigden. Twaalf respondenten, alle inkomensconsulenten, alle beleidsmedewerkers, een deel van de leidinggevenden en de meeste werkconsulenten, geven aan dat zij positief staan tegenover input van uitkeringsgerechtigden op hun eigen participatietraject en dat in de praktijk uitkeringsgerechtigden vaak al de mogelijkheid hebben om input te leveren op hun eigen traject. Zij kunnen bijvoorbeeld hun voorkeur aangeven op het gebied van werk en/of opleiding. Doordat uitkeringsgerechtigden sturing kunnen geven aan hun eigen participatietraject voelen zij zich gehoord en meer eigenaar van hun eigen traject. Dit gevoel van eigenaarschap kan leiden tot een meer positieve en actievere houding van uitkeringsgerechtigden.

'Fijn als mensen zich ook gehoord voelen, als je hier bijvoorbeeld in het traject zit en ook het gevoel hebt dat je daar in mee hebt mogen denken over wat nou het best passend is en niet alleen maar een menukaart krijgt aangereikt nou ik kan dit, dit, dit en die heb ik gekozen.' – B3

5.4 Verbeteren kwaliteit beleid

De vierde beweegreden voor burgerparticipatie die is bevraagd onder de respondenten is het verbeteren van de kwaliteit van het beleid. Het verhogen van de kwaliteit kan op verschillende manieren. De gemeente kan gebruik maken van de ervaringskennis van uitkeringsgerechtigden om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen. Tevens kunnen burgers kennis hebben door hun professionele achtergrond die de kwaliteit van het beleid kan verhogen. Het verhogen van de kwaliteit wordt door dertien van de vijftien respondenten gezien als beweegreden om burgerparticipatie in te zetten. Omtrent het beleid van de Participatiewet wordt hierover hetzelfde gedacht. Dezelfde dertien respondenten zien het verbeteren van de kwaliteit van het beleid omtrent de Participatiewet als reden om burgerparticipatie in te zetten.

'Ja, ik bedoel ik vind dat je als bestuur en ambtelijke organisatie naar zo goed mogelijk beleid moet streven.' – B2

Dertien respondenten geven aan met name de kwaliteit van het beleid te willen verhogen door de ervaringen en behoeftes van uitkeringsgerechtigden op te halen. Op basis van ervaringskennis en behoeftes kan het proces verbeterd worden, zodat het beter aansluit bij de leefwereld van de burgers. Dit zorgt ervoor dat er meer maatwerk geleverd kan worden. Zoals eerder aangegeven gaat het hierbij vooral om informatie ophalen en niet om uitkeringsgerechtigden invloed te geven op het beleid.

'Niet zozeer omdat er ervaringskennis van burgers is, maar omdat je, omdat je de behoefte van burgers beter kan verwerken in het beleid. Dus daardoor beter een aansluiting hebt op de leefwereld van de inwoner, op de problematieken die daar spelen. Ja dus, dus, dus daarom denk ik dat het daar beter van wordt.' – B2

'Maar je kunt natuurlijk wel veel doen. Gewoon eens vragen van ..... 'Hoe krijgen we jullie aan het werk, wat missen jullie? .... Welke tools zouden jullie kunnen gebruiken?' – B4

Eén respondent geeft ook aan dat er gebruik kan worden gemaakt van de professionele kennis van uitkeringsgerechtigden.

'Hoe ze dat nu ervaren, maar ook misschien hun eigen ideeën daarover door weer met andere te spreken of misschien uit hun eigen werksituaties of functies die ze uitoefenen. Dat ze daardoor een andere of bredere kijk erop hebben dan.' - W5

Daartegenover gaf één respondent te kennen dat het voordeel van de AdviesRaad Sociaal Domein is dat het bestaat uit burgerexperts, wat suggereert dat bij burgers meer kennis gehaald zou kunnen worden dan ervaringskennis. Hierbij is het echter wel van belang dat burgers al over kennis beschikken omtrent het onderwerp.

'Nou ik vind er sterk aan² dat het, dat het min of meer burgerexperts zijn. Dus dat zorgt ervoor dat als het, als de complexiteit toeneemt, je het gesprek min of meer op niveau kan voeren. Dus als je een willekeurige burger van de straat trekt ben je natuurlijk eerst een week aan het uitleggen zeg maar, wat die Participatiewet inhoud.' – B2

Naast een groep van zes respondenten die enkel informatie willen ophalen bij uitkeringsgerechtigden (met name werkconsulenten), is er ook een groep van vijf respondenten die van mening is dat de kwaliteit van het beleid kan verbeteren door de burgers invloed te geven op het beleid (met name beleidsmedewerkers).

5.5 Sociale cohesie vergroten

De literatuur noemt als vijfde reden voor burgerparticipatie het vergroten van de sociale cohesie. De sociale cohesie zou toenemen doordat burgerparticipatie zorgt voor onderling contact wat leidt tot (wederzijds)begrip tussen burgers. Het overgrote deel van de respondenten geeft aan dat zij van mening zijn dat burgerparticipatie leidt tot meer sociale cohesie.

'Bent u van mening dat participeren als burger ervoor kan zorgen dat er meer sociale cohesie ontstaat?' - Interviewer

'Ja, dat denk ik wel, maar als bijvangst hea. Maar ik denk wel als je als burger meedoet in een participatief traject onder een besluitvorming of wat dan ook. Al is het bij wijze van spreken

---

² Het gaat hierbij over de AdviesRaad Sociaal Domein

een parkje om de hoek maken. Ja dan, dan zul je daarin moeten overleggen met de mensen die ook meedoen aan dat traject en dat leidt automatisch tot meer sociale cohesie.’ - Respondent

Twee respondenten geven aan dat de verschillende meningen van burgers juist kunnen leiden tot spanningen. Deze respondenten hebben verschillende functies.

‘Ik denk ook dat het de meningen juist verder uiteen kan drijven. Nou, als inwoners het niet met elkaar eens zijn. Dus je hebt inwoner A die bemoeit zich ergens mee, inwoner B bemoeit zich met hetzelfde, maar inwoners zijn het ook niet altijd met elkaar eens. Dus als die mensen, in dezelfde wijk wonen en in dezelfde werkgroep zitten om in dezelfde wijk iets te bereiken, en ze hebben een tegengestelde mening of tegengestelde belangen. Ja dan denk ik niet dat het gaat helpen om de sociale cohesie te vergroten.’ – P1

Ondanks dat de sociale cohesie toeneemt zien acht respondenten dit niet als (hoofd)reden om burgerparticipatie toe te passen. Een groot deel van deze respondenten is consultant of leidinggevende, daarnaast is er één beleidsmedewerker. Het aantal respondenten dat aangeeft geen gebruik te maken van burgerparticipatie om de sociale cohesie te vergroten, neemt zelfs toe tot tien met betrekking tot de Participatiewet. De respondenten die dit aangeven hebben verschillende functies en hebben ook verschillende argumenten om deze visie te onderbouwen. Twee respondenten geven aan dat er al sociale cohesie is binnen de groep uitkeringsgerechtigden.

‘Ik denk dat mensen in een uitkeringssituatie lotgenoten, die, die in de problemen en dan uit de problemen willen komen of het belangrijk vinden om het probleem op te lossen al heel snel naar een soortgenoot zoeken, iemand in de uitkering.’ – W3

Drie respondenten geven aan dat andere methoden effectiever zijn om de sociale cohesie te verhogen. B4 geeft bijvoorbeeld aan *‘er zijn ook wel andere dingen voor te bedenken dan per se burgerparticipatie’*.

5.6 Inclusie versterken

De vijfde beweegreden voor burgerparticipatie is het versterken van inclusie. Inclusie kan vergroot worden door alle burgers de mogelijkheid te geven om te participeren. In de interviews komt naar voren dat het versterken van inclusie niet bij de respondenten (N=15) meteen opkomt

als beweegreden voor burgerparticipatie. Desondanks geven tien respondenten aan dat zij het belangrijk vinden dat iedereen de mogelijkheid heeft om te participeren, en dat zij ook burgerparticipatie zouden inzetten zodat alle burgers de mogelijkheid hebben om te participeren. Respondent W1 geeft aan dat iedere burger het recht heeft om te participeren.

Omtrent het beleid van de Participatiewet zien vijf respondenten dit anders, zij zijn van mening dat enkel uitkeringsgerechtigden mogen participeren. In de meeste gevallen zijn dit werkconsulenten. Daarnaast zijn er twee respondenten die aangeven dat niemand invloed zou mogen uitoefenen op het beleid omtrent de Participatiewet. Als laatste zijn er acht respondenten van mening dat elke burger de mogelijkheid zou moeten krijgen om te participeren omdat iedereen (onverwacht) in aanraking kan komen met de Participatiewet. Deze mening wordt met name gedeeld onder beleidsmedewerkers.

Nouja, we zijn een gemeente en een gemeente moet er zijn voor alle inwoners. Dus moeten wij in ieder geval een poging wagen om iedereen ook de kans te geven om...stel dat we de mening vragen van dat...over iets, over een voorziening, nouja dat iedereen daar iets van kan vinden. Want iedereen uiteindelijk kan in aanraking komen met de gemeente. Kijk het liefst kom je alleen bij de gemeente om je paspoort op te halen, om te trouwen en om kinderen aan te geven. Alle leuke dingen, maar voor alles wat met hulp, zorg, geld en dat soort dingen te maken heeft, kan je ook bij de gemeente zijn. En dat kan hoe lekker het ook gaat in je carrière en je verdient geld en je hebt een gezin en ergens kan ook misgaan waardoor je hier ineens wel moet komen, dan denk ik dat het heel goed is dat we iedereen proberen de kans te geven mee te denken en invloed uit te oefenen. – Respondent B3

Een ander aandachtspunt dat naar voren komt als het gaat om een participatieproces dat voor iedereen toegankelijk is, is dat de kans op een ingewikkeld participatieproces toeneemt naarmate er meer mensen participeren. Drie respondenten, met verschillende functies, geven aan dat het lastiger wordt om naar tevredenheid van alle burgers te handelen.

'Ben je daar uiteindelijk bij het punt dat ze allemaal, dat ze daar allemaal bij worden betrokken. Hoe ga je dan daar mee om? Want, je hebt met nogal want mensen te maken en je kan ze niet allemaal plezieren.' – W4

5.7 Diversiteit vergroten

Als een na laatste beweegreden voor burgerparticipatie wordt in de literatuur het vergroten van de diversiteit genoemd. De diversiteit neemt toe als er sprake is van een uiteenlopende (representatieve) groep respondenten. In de interviews komt naar voren dat het vergroten van de diversiteit niet bij de respondenten (N=15) meteen opkomt als beweegreden voor burgerparticipatie. Zij geven hierbij aan dat het vergroten van de diversiteit niet de reden zou zijn om burgerparticipatie toe te passen (N=14). Ondanks dat veel respondenten van mening zijn dat alle burgers mogen participeren, gaan acht respondenten er vanuit dat dit niet gebeurt. Zij geven aan dat vaak dezelfde burgers participeren, waardoor de diversiteit niet toeneemt. Dit komt overeen met wat er eerder in de theorie is gevonden.

'Punt één vraag ik mij af of ze er allemaal bij betrokken willen zijn.' – W4

'Ik denk wel dat het voor iedereen toegankelijk moet zijn maar dat meestal dezelfde burgers daar interesse in hebben.' – L4

5.8 Zelfredzaamheid vergroten

Als laatste beweegreden voor burgerparticipatie wordt het vergroten van de zelfredzaamheid van burgers genoemd. De zelfredzaamheid van burgers wordt vergroot door de toename van kennis. Negen van de vijftien respondenten zijn van mening dat burgerparticipatie leidt tot meer zelfredzaamheid. Burgers informeren wordt gezien als belangrijk onderdeel van de zelfredzaamheid. Dertien van de vijftien respondenten zouden burgerparticipatie inzetten om de kennis van de uitkeringsgerechtigden te vergroten op het gebied van de Participatiewet. Elf respondenten gaan er vanuit dat meer kennis leidt tot meer begrip voor de keuzes die gemaakt zijn in het beleid.

'Ik zeg altijd je moet dingen begrijpen, waarom regels opgelegd zijn. Regels zijn, dat probeer je de mensen in de spreekkamer ook uit te leggen, het is niet dat ik dingen wil, hea. Het is heel vaak voortkomend vanuit de wet. En dan kan je daar op een bepaalde manier mee omgaan maar je moet begrijpen waarom dat gezegd wordt. Dan hebben mensen begrip daarvoor.' – L1/W2

Drie respondenten zijn van mening dat er kritisch gekeken moet worden naar de informatie die burgers krijgen. Deze respondenten zijn actief in andere functies.

‘Ze kunnen er ook mondiger door worden en daardoor....Kijk beleid is ook maken van keuzes dus als je voor het een kiest, kies je niet voor het ander. En op het moment dat een kleine groep burgers, eigenlijk zelf hun mening wil doorvoeren. Dan moet je je afvragen of dat representatief is voor het geheel.’ – L2

6. Analyse resultaten

In dit hoofdstuk wordt er op basis van de resultaten uit het onderzoek gekeken naar passende vormen van burgerparticipatie, dit geeft antwoord op de vijfde deelvraag: ‘Welke vorm(en) van

burgerparticipatie sluiten het beste aan bij de beweegredenen binnen de gemeente Stichtse Vecht met betrekking tot het beleid omtrent de Participatiewet?'. .

6.1. Verhogen kwaliteit

Zoals eerder vermeld komt in de interviews naar voren dat de respondenten met name burgerparticipatie inzetten met als doel het verhogen van de kwaliteit en het verhogen van de zelfredzaamheid onder participanten. In deze paragraaf wordt er gekeken naar welke vormen van burgerparticipatie geschikt zijn voor het verhogen van de kwaliteit van het beleid omtrent de Participatiewet.

De kwaliteit van burgerparticipatie kan verbeterd worden aan de hand van kennis van burgers, zij kunnen ingezet worden als ervaringsdeskundigen of zij kunnen hun professionele kennis gebruiken (De Bruijn, ten Heuvelhof & in het Veld, 2002, p. 33). De respondenten geven aan dat zij op het gebied van kwaliteitsverhoging met name mogelijkheden zien met betrekking tot het gebruik van ervaringskennis. Uitkeringsgerechtigden hebben namelijk veel kennis en ervaringen die niet altijd aanwezig is bij de medewerkers van de gemeente omdat zij dit beleid (vaak) niet aan den lijve hebben ondervonden.

'Ja, via participatie kan specifieke deskundigheid en ervaringen worden betrokken' - L3

Doordat de medewerkers van de gemeente met name geïnteresseerd zijn in kennis en ervaringen van uitkeringsgerechtigden is het verstandig om gebruik te maken van de specifieke selectiemethode en alleen uitkeringsgerechtigden te bevragen. Deze vorm van selectie kan in vele verschillende participatievormen worden toegepast. In deze situatie is het aan te raden om gebruik te maken van een (online) enquête en/of focusgroep. Een enquête is op het eerste oog erg toegankelijk, het vraagt relatief weinig tijd van respondenten echter is het niet toegankelijk voor mensen die laaggeletterd zijn. Daarnaast is het over het algemeen niet mogelijk om antwoorden te krijgen op complexe vragen. Om dit op te vangen kan er gebruik worden gemaakt van een focusgroep. Deze vorm van burgerparticipatie is toegankelijk voor mensen die laaggeletterd zijn er is de mogelijkheid om toelichting te vragen en/of complexe dingen te bespreken. .

6.2 Verhogen zelfredzaamheid

In deze paragraaf wordt er gekeken welke vormen van burgerparticipatie zouden kunnen leiden tot een verhoging van de zelfredzaamheid van de inwoners in de gemeente Stichtse Vecht. Negen van de vijftien respondenten geven aan dat zij burgerparticipatie zouden inzetten om de

zelfredzaamheid van burgers te vergroten. Het vergroten van de zelfredzaamheid kan op verschillende manieren. In het onderzoek van Putnam (2000) wordt gesuggereerd dat de zelfredzaamheid van burgers toeneemt als burgers met elkaar in gesprek gaan over hun visie met betrekking tot de Participatiewet. Hun zelfredzaamheid neemt toe doordat zij leren over het beleid daarnaast ontwikkelen zij zichzelf op het gebied van het formuleren van standpunten en het voeren van een discussie. Echter in de interviews noemen de respondenten enkel het informeren van de burgers. Doordat de burgers meer informatie hebben over het beleid is er meer begrip en bewustzijn voor de mogelijkheden die het beleid hen biedt. Dit zou leiden tot een hogere uitstroom van uitkeringsgerechtigden.

‘Want net zoals ik zei, als je weet waarom dingen opgelegd worden of, waarom daar beleid gemaakt voor moet worden, begrijp je je het ook. En dan begrijpen zij waarom zij die regels moeten naleven. Ja.’ - B4

In bijna alle vormen van burgerparticipatie is er ruimte om burgers te informeren. Echter zijn niet alle vormen even geschikt. De meest geschikte vormen van burgerparticipatie zijn vormen waarbij burgers worden geïnformeerd, in contact komen met medewerkers en er maatwerk wordt geleverd. Doordat burgers in contact komen met medewerkers worden zij ook bekend met hen wat kan leiden tot meer begrip.

Er zijn verschillende vormen van burgerparticipatie geschikt om de zelfredzaamheid onder burgers te vergroten. In het geval van de gemeente Stichtse Vecht is het aan te raden om gebruik te maken van een open huis, andere vormen van burgerparticipatie kunnen namelijk de suggestie wekken dat burgers invloed krijgen op het beleid. Als later voor de burgers duidelijk wordt dat dit niet het geval is kan dit leiden tot ontevredenheid. Bij een open huis heeft de gemeente de mogelijkheid om alle burgers op verschillende manieren te informeren, daarnaast hebben burgers de mogelijkheid om met medewerkers in gesprek te gaan. Belangrijk hierbij is om rekening te houden met burgers die laaggeletterd zijn. Op de informatieborden moet niet alleen tekst staan, maar ook duidelijke infographics zodat de informatie voor iedereen toegankelijk is.

7. Conclusie & Discussie

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksvraag beantwoord en er wordt gekeken naar mogelijkheden voor vervolgonderzoek. In de eerste paragraaf wordt de aanleiding van dit

onderzoek nogmaals aangehaald en wordt inzicht gegeven in de visie die er heerst over burgerparticipatie omtrent de Participatiewet binnen de gemeente Stichtse Vecht. In de tweede paragraaf wordt er op basis van de interviews een beeld geschetst van de verschillende beweegredenen die er zijn binnen de gemeente Stichtse Vecht om burgerparticipatie in te zetten op het beleid omtrent de Participatiewet. In de derde paragraaf wordt aandacht besteed aan passende vormen van burgerparticipatie voor de gemeente Stichtse Vecht op basis van de beweegredenen die zij hebben voor burgerparticipatie. In de vierde en laatste paragraaf worden de implicaties en mogelijkheden met betrekking tot vervolgonderzoek uitgelicht.

7.1 Aanleiding onderzoek

Op dit moment is de gemeente Stichtse Vecht druk bezig met het vormgeven van burgerparticipatie in haar gemeente. De gemeente wil graag meer burgerparticipatie gaan inzetten op het gebied van de Participatiewet. Om erachter te komen welke vormen van burgerparticipatie het beste kunnen worden ingezet, is dit onderzoek tot stand gekomen. Echter blijkt uit dit onderzoek dat ondanks dat er veel gesproken wordt over burgerparticipatie een groot deel van de respondenten niet positief staan tegenover het gebruik van burgerparticipatie omtrent de Participatiewet. Zij geven aan burgerparticipatie niet noodzakelijk te vinden of hebben de voorkeur voor lage niveaus van burgerparticipatie. Hierbij kan gedacht worden aan de eerste en de twee trede van de participatieladder. Deze visie wijten zij vooral aan het feit dat de Participatiewet al zorgt voor veel kaders waardoor burgerparticipatie niet makkelijk is in te passen.

7.2 Beweegredenen binnen de gemeente Stichtse Vecht

In deze paragraaf wordt er gekeken naar welke beweegredenen er binnen de gemeente Stichtse Vecht zijn voor burgerparticipatie omtrent het beleid van de Participatiewet. Uit de interviews blijkt dat er verschillende beweegredenen zijn voor het gebruik van burgerparticipatie. Echter zijn er maar twee beweegredenen die door het merendeel van de respondenten wordt onderschreven namelijk: het verhogen van de kwaliteit van het beleid en het verhogen van de zelfredzaamheid van uitkeringsgerechtigden. Het gebruik van ervaringskennis en het ophalen van de behoeftes van uitkeringsgerechtigden wordt gezien als middelen om de kwaliteit te verhogen. Het ophalen van ervaringen en behoeftes valt onder de tweede trede van de participatieladder, 'raadplegen'. Burgers worden geraadpleegd over hun ervaringen en behoeftes. Op het gebied van zelfredzaamheid kijken respondenten vooral positief aan tegen het vergroten van de kennis van burgers over het beleid omtrent de Participatiewet. Veertien van de vijftien respondenten ziet

dit als een positieve ontwikkeling. Het informeren van burgers valt onder de eerste trede van de participatieladder, ‘informeren’. Beide invulling van beide beweegreden behoren tot lage niveaus van burgerparticipatie. Dit is passend bij het beeld dat eerder is geschetst door de respondenten, er is weinig animo voor burgerparticipatie omtrent het beleid van de Participatiewet.

7.3 Passende vormen gemeente Stichtse Vecht

In deze paragraaf wordt er een advies gegeven over welke vormen van burgerparticipatie passend zouden zijn voor de gemeente Stichtse Vecht. Hierbij wordt er uit gegaan van de huidige situatie van de gemeente Stichtse Vecht. Dit betekent dat er al gebruik wordt gemaakt van de Advies Raad Sociaal Domein. Uit dit onderzoek blijkt dat de gemeente belang hecht aan het verhogen van de kwaliteit van het beleid, met name op het gebied van ‘inwonerbeleving’ en het vergroten van de zelfredzaamheid in de vorm van het informeren van burgers.

Om de beleving en behoeftes van uitkeringsgerechtigden te peilen kan er gebruik worden gemaakt van een (online) enquête die wordt verspreid onder alle uitkeringsgerechtigden. In deze enquête wordt er gevraagd hoe uitkeringsgerechtigden het contact met hun werk- en inkomensconsulent ervaren. Dit wordt gedaan aan de hand van enkele meerkeuze vragen waarbij de antwoordcategorieën lopen van ‘zeer oneens’ tot ‘zeer mee eens’. Daarnaast is er ruimte om mogelijke ‘tips’ te geven. Een sterk punt aan een (online) enquête is het weinig tijd vraagt wat zorgt voor veel bereidheid om de (online) enquête in te vullen, hetgeen dat automatisch leidt tot een diverse en grote groep respondenten. Een nadeel aan deze vorm van burgerparticipatie is het feit dat het aannemelijk is dat een deel van de uitkeringsgerechtigden laaggeletterd is en hierdoor niet kunnen deelnemen aan deze vorm van burgerparticipatie.

Als aanvulling hierop kan er gebruik worden gemaakt van een focusgroep met mediator. Tijdens de focusgroep kan er dieper worden ingegaan op ontevredenheden of juist sterke punten van het huidige beleid. Hierdoor krijgt de gemeente meer inzicht in de behoeftes van uitkeringsgerechtigden. Daarnaast is deze vorm wél toegankelijk voor uitkeringsgerechtigden die laaggeletterd zijn. Een nadeel aan een focusgroep kan zijn dat het relatief veel tijd vraagt, waardoor enkel de ‘participatie-elite’ komen. Het gebruik van een enquête kan ook achterwegen worden gelaten, zodat er enkel gebruik wordt gemaakt van een focusgroep. Dit kan een toevoeging zijn op de AdviesRaad Sociaal Domein omdat hier enkel inwoners betrokken zijn die te maken hebben met het beleid van de Participatiewet.

Daarnaast is er burgerparticipatie met als doel het vergroten van de zelfredzaamheid dit wordt gedaan door middel van het informeren van burgers. Maar te kiezen voor een meer toegankelijke vorm, namelijk een open huis. Tijdens een open huis kunnen alle inwoners informatie krijgen via opgehangen borden of posters. Hierbij is het van belang om veel gebruik te maken van infographics, zodat de informatie ook beschikbaar is voor inwoners die laaggeletterd zijn. Daarnaast kunnen inwoners in gesprek komen met medewerkers hetgeen leidt tot meer kennis en begrip over het beleid. Een nadeel bij deze vorm is dat het veel tijd vraagt van gemeenten en burgers wat ervoor kan zorgen dat burgers niet gaan participeren.

Kortom binnen de gemeente Stichtse Vecht zijn de meningen verdeeld over burgerparticipatie omtrent de Participatiewet. Een groot deel van de respondenten vinden dit niet noodzakelijk en hebben dan ook de voorkeur voor 'lage niveaus' van burgerparticipatie. Beleid dat bij deze zienswijze past is het inzetten van focusgroepen en een mogelijke toevoeging van (online) enquêtes voor het ophalen van de behoeftes van uitkeringsgerechtigden. Om burgers te informeren moet er gebruik worden gemaakt van een open huis waarbij de burgers de mogelijkheid hebben tot een gesprek met een medewerker van de gemeente. Daarnaast hebben uitkeringsgerechtigden op dit moment (beperkte) invloed op hun eigen 'traject', dit wordt als erg positief ervaren en moet dan ook in stand worden gehouden.

7.4 Implicaties onderzoek & vervolgonderzoek

In deze paragraaf worden de implicaties van de bevindingen voor vervolgonderzoek besproken. Dit onderzoek is gedaan binnen één gemeente, bij vervolgonderzoek is het waardevol om respondenten te hebben uit verschillende gemeenten en/of organisaties. Hierdoor is er meer zekerheid dat de resultaten niet casusafhankelijk zijn en kunnen ze generaliseerd worden. Ondanks het feit dat dit onderzoek is uitgevoerd in een gemeente zijn er opvallende resultaten die de moeite waard zijn om verder te onderzoeken. De resultaten in dit onderzoek geven duidelijk aan dat er verschillen in beweegredenen zijn tussen de verschillende afdelingen, maar ook over verschillende domeinen in de gemeente. Op het gebied van de Participatiewet zijn veel werknemers terughoudend in het gebruik van burgerparticipatie. Terwijl zij dit op andere gebieden, bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, wel aanmoedigen. In vervolgonderzoek is het dan ook belangrijk om te specificeren om welk domein of domeinen het gaat als gevraagd wordt naar de mening van mensen over burgerparticipatie. Mensen kunnen namelijk onderscheid maken tussen de domeinen met betrekking tot hun visie over burgerparticipatie. Daarnaast kan onderzocht worden waardoor dit verschil in visie tussen de verschillende domeinen is ontstaan.

Ook de verschillen in visie tussen de afdelingen moeten worden meegenomen in vervolgonderzoek. Het is van belang om vragen over burgerparticipatie niet te stellen aan één afdeling maar dit organisatie breed uit te voeren omdat de resultaten tussen de verschillende afdelingen kunnen verschillen. Bij vervolgonderzoek is het ook erg interessant om uit te zoeken waar deze verschillen in visie tussen afdelingen vandaan komt. Kortom dit onderzoek creëert volop nieuwe kansen en bruikbare inzichten voor vervolgonderzoek op het gebied van burgerparticipatie.

Bibliografie

- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35, 216-224.
- Bader, N., Dapiran, C., Doesburg, P., Mourik, Van, W., Passchier, D., Verbruggen, M., & Visscher, P. (2014). *Interne Handreiking Participatie*. Maarssen, Nederland; gemeente Stichtse Vecht.
- Beierle, T. C. (1999). Using Social Goals to Evaluate Public Participation in Environmental Decisions. *Policy Studies Review*, 16(3/4), 75–103.
- Boeije, H. (2010). *Analysis in Qualitative Research*. Londen, Engeland: SAGE Publications Ltd.
- Bovens, M.A.P., Hart, Het, P. & Twist, Van, M. J. W. (2011). *Openbaar Bestuur– Beleid, organisatie en politiek*, Kluwer, Nederland: Deventer
- Bruijn, H. De, Heuvelhof, E. Ten. & Veld, R. in 't (2002). *Process management. Why complex project management fails in complex decisions making processes*. Dordrecht, Nederland: Kluwer Academic Publishers.
- Becker, S., Bryman, A. & Ferguson, H. (2012). *Social Research Methods*. Oxford, Engeland: University Press.
- Cornwall, A. & Coelho, V. S. (Eds.). (2007). *Spaces for change?: the politics of citizen participation in new democratic arenas*. Verkregen van [https://books.google.nl/books?hl=nl&lr=&id=LB-dw7DX0KMC&oi=fnd&pg=PA1&dq=Cornwall,+A.,+%26+Coelho,+V.+S.+\(Eds.\).+\(2007\).+Spaces+for+change%3F:+the+politics+of+citizen+participation+in+new+democratic+arenas+\(Vol.+4\).+Zed+Books.&ots=wnRWirFiNC&sig=mHaVPBAsFIRKL6tgIcNt43HU-Ks#v=onepage&q&f=false](https://books.google.nl/books?hl=nl&lr=&id=LB-dw7DX0KMC&oi=fnd&pg=PA1&dq=Cornwall,+A.,+%26+Coelho,+V.+S.+(Eds.).+(2007).+Spaces+for+change%3F:+the+politics+of+citizen+participation+in+new+democratic+arenas+(Vol.+4).+Zed+Books.&ots=wnRWirFiNC&sig=mHaVPBAsFIRKL6tgIcNt43HU-Ks#v=onepage&q&f=false)
- Dahl, R.A. & Tufte, R. (1973). *Size and Democracy*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Graaf, L., De. (2007). *Gedragen beleid: een bestuurskundig onderzoek naar interactief beleid en draagvlak in de stad Utrecht*. Delft, Nederland: Eburon Uitgeverij BV.
- Domingo. A. (2016). *Monitor burgerparticipatie 2016. Een inventarisatie van gemeentelijk beleid & activiteiten op het gebied van burgerparticipatie*. Verkregen van <https://www.prodemos.nl/wp-content/uploads/2016/06/Monitor-Burgerparticipatie-2016.pdf>
- Edelenbos, J., & Monnikhof, R. (1977). (red.),(2001). *Lokale interactieve beleidsvorming: een vergelijkend onderzoek naar de consequenties van interactieve beleidsvorming voor het functioneren van de lokale democratie*. Nederland, Utrecht: Lemma.

- Edelenbos, J., Teisman, G. R., & Reuding, M. (2001). *Interactieve beleidsvorming als sturingsopgave*. Nederland, Den Haag: InnovatieNetwerk Groene Ruimte en Agrocluster.
- Fishkin, J. S. (2011). *When the people speak: Deliberative democracy and public consultation*. Oxford, Engeland: Oxford University Press.
- Fung, A. (2006). Varieties of participation in complex governance. *Public administration review*, 66, 66-75.
- Graag, van der, R., Gilsing, R. & Mak, J. (2013). *Participatie in zicht*. Verkregen van https://vng.nl/files/vng/2013_rapport_participatie_in_zicht_verweyjonker_0.pdf
- Irvin, R. A., & Stansbury, J. (2004). Citizen participation in decision making: is it worth the effort?. *Public administration review*, 64(1), 55-65.
- Jager Vreugdenhil, M. (2011). Spraakverwarring over participatie. *Journal of Social Interventions: Theory and Practice*, 20(1), 76-98.
- King, C. S., and C. Stivers. 1998. *Government is Us: Public Administration in an Anti-Government Era*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Leyenaar, M. H. (2009). De burger aan zet. Vormen van burgerparticipatie: inventarisatie en evaluatie. Den Haag, Nederland: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Lowndes, V., Pratchett, L., & Stoker, G. (2006). Diagnosing and remedying the failings of official participation schemes: The CLEAR framework. *Social policy and Society*, 5(2), 281-291.
- Michels, A. M. B. (2011), De democratische waarde van burgerparticipatie: interactief bestuur en deliberatieve fora, *Bestuurskunde*, 20(2), 75-84.
- Michels, A. M. B., & Binnema, H. A. (2016). Hoe divers, invloedrijk en deliberatief is een G1000?: Het ontwerp van een burgertop en de verwezenlijking van democratische waarden. *Bestuurswetenschappen*, 70(1), 17-36.
- Michels, A., & De Graaf, L. (2010). Examining citizen participation: Local participatory policy making and democracy. *Local Government Studies*, 36(4), 477-491.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2004). *Staat van bestuur, 2014*. Den Haag, Nederland: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- ProDemos. (z.j.). *Opinionwijzer (enquête)*. Verkregen van <http://www.participatiewijzer.nl/De-Participatiewijzer/Databank-methoden/OPINIEWIJZER-ENQUETE>

- Putnam, R. (2000). *Bowling Alone. The collapse and revival of American community*. New York, NY: Simmon & Schuster.
- Ruth, A. v. (2011). *Onderzoek kwaliteit burgerparticipatie*. Nijmegen: Gemeentelijke rekenkamer Nijmegen.
- Schaap, L., & Karsten, N. (2016). Evaluating municipal mergers' effects: A review of amalgamation studies in the Netherlands. Onderzoek gepresenteerd bij de PSA conferentie, Brighton.
- Smith, G. (2005). *Beyond the ballot: 57 democratic innovations from around the world*. Londen, Engeland: The POWER inquiry.
- Smith, G. (2009). *Democratic innovations: Designing institutions for citizen participation*. Cambridge, Nederland: Cambridge University Press.
- Rijksoverheid (z.j.). *Gevolgen Participatiewet*. Opgeroepen op maart 18, 2019 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/participatiewet/gevolgen-participatiewet>
- Rijksoverheid (z.j.). *Wijzigingen Wajong 2015*. Opgeroepen op maart 18, 2019 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/wajong/wijzigingen-wajong-2015>
- Rijksoverheid (z.j.). *Stimuleren van re-integratie*. Opgeroepen op maart 18, 2019 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/participatiewet/stimuleren-van-re-integratie>
- Rijksoverheid (z.j.). *Beschut werk voor mensen met een arbeidsbeperking*. Opgeroepen op maart 18, 2019 van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/werken-met-arbeidsbeperking/beschut-werk-voor-mensen-met-arbeidsbeperking>
- Yin, R.K. (2009). *Case study research: Design and methods. Fourth edition*. California, CA: Sage.

9. Bijlage

9.1 Bijlage 1

Topiclijst

Goedemorgen/ Goedemiddag,

Allereerst wil ik u graag bedanken dat u mee wil werken aan dit interview. Ik zal mijzelf eerst even voorstellen, ik ben Arlette Akkermans en ik ben een student aan de Universiteit van Utrecht. Op dit moment loop ik stage bij de gemeente Stichtse Vecht waarbij ik onderzoek doe naar burgerparticipatie binnen de gemeente. Om te beginnen zou ik u willen vragen te kijken naar het informed consent. Dit is een document waarin u toestemming geeft om de informatie verkregen uit het interview te gebruiken in mijn scriptie. Waarna ik u verschillende vragen willen stellen, dit gaat ongeveer een half uur duren.

Persoonlijke gegevens

Wat is uw functie en wat zijn de daarbij behorende werkzaamheden?

Burgerparticipatie

Hoe zou u (het begrip) burgerparticipatie omschrijven?

In dit onderzoek wordt de volgende definitie van burgerparticipatie aangehouden: ‘De mogelijkheid van burgers om invloed uit te oefenen bij de voorbereiding, totstandkoming en/of uitvoering van het beleid.’

Ervaringen

Met welke vormen van burgerparticipatie bent u bekend binnen het sociaal domein?

Wat vindt u hier goed of slecht aan?

Vindt u dat burgers op een andere manier betrokken zouden moeten worden?

Hoe bijvoorbeeld?

Maakt u gebruik van burgerparticipatie? Zo ja, welke vormen gebruikt u?

Welke vormen van burgerparticipatie zou u willen gebruiken?

Effecten

Vindt u het belangrijk dat burgers betrokken worden bij het beleid over de Participatiewet?

Waarom vindt u dat belangrijk?

Waarover zouden burgers iets te zeggen moeten hebben, volgens u en waarom?

In welke mate moeten burgers invloed hebben, bijvoorbeeld agenda bepalen of oplossingen aanbieden?

Wat ziet u als mogelijke positieve effecten van burgerparticipatie op het gebied van de Participatiewet?

Vindt u dat burgerparticipatie ingezet moet worden om te zorgen voor meer draagvlak voor het beleid?

Bent u van mening dat het van belang is dat burgerparticipatie voor iedereen toegankelijk is?

- Beweegreden
- Participatiewet

Denkt u dat burgers positiever gaan denken over de gemeente als ze invloed hebben op het beleid?

- Beweegreden
- Participatiewet

Denkt u dat burgers anders tegen de uitvoering gaan aankijken als ze betrokken worden bij de het beleid?

- Hoe
- Beweegreden
- Participatiewet
- Mate

Denk dat het betrekken van burgers bij de uitvoering bijdraagt aan meer kennis over dit domein bij burgers?

- Positief of negatief?
- Beweegreden
- Participatiewet

Denkt u dat als burger participeren leidt tot meer zelfredzaamheid?

- Beweegreden
- Participatiewet

Bent u van mening dat burgerparticipatie invloed kan hebben op de kwaliteit van het beleid?

- Positief of negatief
- Beweegreden
- Participatiewet

Bent u van mening dat participeren als burger ervoor kan zorgen dat er meer sociale cohesie ontstaat onder de bevolking?

- Beweegreden
- Participatiewet.

9.2 Bijlage 2

Toestemming gebruik interviewgegevens

Ik stem in met de deelname aan dit masterscriptie-onderzoek van de Universiteit Utrecht naar burgerparticipatie binnen het sociaal domein. En ik geef toestemming om het interview op te nemen.

Daarbij behoud ik het recht deze instemming weer in te trekken, zonder dat ik daarvoor een reden hoeft op te geven. Ik besef dat ik op elk moment mag stoppen met het interview.

Alle onderzoeksresultaten zullen in de masterscriptie volledig geanonimiseerd worden opgenomen. Mijn persoonsgegevens worden niet door derden ingezien zonder mijn uitdrukkelijke toestemming.

Plaats:	Datum
.....	.....
Naam:	Handtekening geïnterviewde
.....	.....

9.3 Bijlage 3

Codeboom
Functie

Inkomensconsulent

Werkconsulent

Leidinggevende

Beleidsmedewerker

Politiek

Begrip burgerparticipatie

Goed

Fout

Vormen bekend

AdviesRaad Sociaal Domein

Enquête

Langs de deuren

Ervaring burgers betrokken

Ja

Nee

Burgers meer betrekken

Ja

Nee

Gebruik burgerparticipatie

Ja

Nee

Alle burgers betrokken

Ja

Nee

Burgers invloed

Werkdeel

Eigen traject

Beleid

Mate invloed

Geen

Adviserend

Coproduceren

Raadplegenq

Positieve effecten

Draagvlak

Positievare houding

Geld besparing

Meer begrip

Beter aansluiten

Meer motivatie

Kwaliteit omhoog

Ervaringskennis

Inzicht behoeftes

Negatieve effecten

Loopje nemen

Harde roepers

Te weinig kennis

Tijdsintensief

Verwachtingen

Zijn al duidelijke lijnen

Toegankelijkheid algemeen

Ja

Nee

Toegankelijkheid beweegreden

algemeen

Ja

Nee

Toegankelijkheid Pw

Ja

Nee

Toegankelijkheid beweegredenen Pw

Ja

Nee

Legitimiteit algemeen

Ja

Nee

Legitimiteit beweegredenen

algemeen

Ja

Nee

Legitimiteit Pw

Ja

Nee

Legitimiteit beweegredenen Pw

Ja

Nee

Draagvlak algemeen

Ja

Nee

Draagvlak beweegreden

Ja

Nee

Draagvlak Pw

Ja

Nee

Draagvlak beweegreden Pw

Ja

Nee

Zelfredzaamheid algemeen

Ja

Nee

Zelfredzaamheid beweegreden

Ja

Nee

Zelfredzaamheid Pw

Ja

Nee

Zelfredzaamheid beweegreden Pw

Ja

Nee

Kwaliteit algemeen

Positief

Negatief

Nee

Kwaliteit beweegreden

Ja

Nee

Kwaliteit Pw

Positief

Negatief

Nee

Kwaliteit beweegreden Pw

Ja

Nee

Sociale cohesie algemeen

Positief

Negatief

Nee

Sociale cohesie beweegreden

Ja

Nee

Sociale cohesie Pw

Positief

Negatief

Ja

Sociale cohesie beweegreden Pw

Ja

Nee.